

REPUBLIKAŃSKA POLSKA

ZAŁOŻENIA I TEZY PROGRAMOWE

STOWARZYSZENIE REPUBLIKANIE
WWW.REPUBLIKANIE.NET

SPIS TREŚCI

OD REDAKCJI	7
ZAŁOŻENIA	9
ROZDZIAŁ 1. USTRÓJ RZECZYPOSPOLITEJ	11
1.1 ZAŁOŻENIA	11
1.2 SAMORZĄD	12
1.3 SEJM	14
1.4 SENAT	15
1.5 PREZYDENT	15
1.6 SĄDY	16
1.7 POZOSTAŁE ORGANY	17
1.8 LIKWIDOWANE ORGANY KONSTITUCYJNE	18
1.9 PROPONOWANA STRUKTURA MINISTERSTW	19
ROZDZIAŁ 2. SPRAWIEDLIWOŚĆ I ADMINISTRACJA	22
2.1 ADMINISTRACJA	22
2.1.1 Założenia	22
2.1.2 Urzędnicy	22
2.1.3 Postępowanie administracyjne	23
2.1.4 Administracja skarbowa	24
2.1.5 Informatyzacja administracji	24
2.2 SPRAWIEDLIWOŚĆ	25
2.2.1 Założenia	25
2.2.2 Zawody prawnicze	26
2.2.3 Praca sądów	27

ROZDZIAŁ 3. BEZPIECZEŃSTWO KRAJU	28
3.1 ORGANIZACJA SŁUŻB MUNDUROWYCH	28
3.2 UDZIAŁ OBYWATELI	29
3.3 FINANSOWANIE SIŁ ZBROJNYCH	31
3.4 SIŁY ZBROJNE	32
3.5 WSPÓŁPRACA REGIONALNA	33
3.6 SPRAWY WEWNĘTRZNE	33
3.7 PRZESTĘPSTWA GOSPODARCZE	34
ROZDZIAŁ 4. SPRAWY ZAGRANICZNE	36
4.1 CELE, MOŻLIWOŚCI I OGRANICZENIA	36
4.2 ZASADY	37
4.3 DZIAŁANIA	38
4.4 INSTYTUCJE	38
4.5 RELACJE GOSPODARCZE	39
4.6 POLACY POZA GRANICAMI	40
4.7 WSPÓŁPRACA REGIONALNA	41
4.8 UNIA EUROPEJSKA	42
ROZDZIAŁ 5. SPRAWY SKARBOWE	44
5.1 ZAŁOŻENIA	44
5.2 PIENIĄDZ	44
5.3 DOCHODY	45
5.4 DANINY OD OSÓB FIZYCZNYCH	46
5.5 DANINY OD MAŁYCH PRZEDSIĘBIORCÓW	47
5.6 DANINY OD DUŻYCH PRZEDSIĘBIORCÓW	48
5.7 SYSTEM WYDATKÓW	48
5.8 DŁUG PUBLICZNY	49
5.9 REPRYWATYZACJA	50
5.10 MAJĄTEK PAŃSTWA I ZAMÓWIENIA PUBLICZNE	51
ROZDZIAŁ 6. MECENAT PUBLICZNY	53

6.1	KULTURA	53
6.2	KULTURA FIZYCZNA	54
2.2.4	Imprezy masowe	55
6.3	NAUKA	55
6.3.1	Założenia	55
6.3.2	Stopnie akademickie	56
6.4	WYZNANIA RELIGIJNE ORAZ MNIEJSZOŚCI NARODOWE I ETNICZNE	58
ROZDZIAŁ 7. POLITYKA SPOŁECZNA		60
7.1	OŚWIATA I WYCHOWANIE	60
7.2	PRACA	63
7.3	RODZINA	64
7.4	SZKOLNICTWO WYŻSZE	65
7.4.1	Podstawy funkcjonowania uczelni	65
7.4.2	Finansowanie uczelni	66
7.4.3	Postulaty szczegółowe	66
7.5	ZABEZPIECZENIE SPOŁECZNE	67
7.5.1	Założenia	67
7.5.2	System emerytalny	68
7.5.3	System rentowy	70
7.5.4	Pozostałe	71
7.6	ZDROWIE	71
7.6.1	Zasady	71
7.6.2	Procedura rejestracji	72
7.6.3	Procedura sprzedaży leków	73
7.6.4	Ocena jakości	73
7.6.5	Finansowanie	74
7.6.6	Ubezpieczenia prywatne	75
7.6.7	Świadczeniodawcy	75
7.6.8	Pozostałe	76
ROZDZIAŁ 8. POLITYKA GOSPODARCZA		77

8.1	ZAŁOŻENIA	77
8.2	ROLNICTWO I LEŚNICTWO	78
8.3	INFRASTRUKTURA TRANSPORTOWA	78
8.4	PRAWO TRANSPORTOWE I DROGOWE	80
8.5	ENERGETYKA	80
8.6	BUDOWNICTWO	81
8.7	INSTYTUCJE FINANSOWE	83
	PODSUMOWANIE	85

OD REDAKCJI

Niniejsze opracowanie stanowi podsumowanie propozycji programowych, zgłaszanych przez członków i sympatyków Stowarzyszenia „Republikańskie” w 2013 roku. W wyniku przeprowadzonych rozmów z ekspertami oraz ankiet internetowych pt. *Priorytety dla Polski* i *Zmieniaj Polskę* udało się zebrać całą gamę pomysłów, których realizacja stwarza szansę na poprawę sytuacji w naszym kraju. Wszystkim Autorom należy raz jeszcze podziękować za kreatywność i pełną zaangażowania postawę.

Dla uporządkowania dyskusji tekst przedstawiono w formie krótkich, kolejno numerowanych założeń i tez. Ich systematyczna krytyka powinna pozwolić na sprawne stworzenie ostatecznego programu republikańców.

Część prezentowanych postulatów pochodzi z niezrealizowanych dotąd programów innych ugrupowań, wyselekcjonowanych na podstawie osobnej kwerendy. Po ich lekturze uderza prawdziwość maksymy, że „obietujemy według nadziei, dotrzymujemy według obaw”. Mamy nadzieję, że w przyszłości nie stanie się to udziałem naszego Stowarzyszenia.

STOWARZYSZENIE REPUBLIKANIE

WWW.REPUBLIKANIE.NET

ZAŁOŻENIA

1. Polska ma stać się państwem sprawnym, służącym dobru wspólnemu i ochronie interesu publicznego.
2. Siła Republiki jest pochodną obywatelskiej odpowiedzialności za Ojczyznę.
3. Pragniemy, aby Polska stała się państwem stanowiącym wzór do naśladowania. Z takiego kraju Polacy przestaną wyjeżdżać. Stanie się on – jak przed wiekami – atrakcyjnym celem dla emigrantów z zachodu Europy.
4. Zapewnienie obywatelom swobody gospodarowania skutkować będzie wzrostem zamożności całego społeczeństwa, a tym samym ułatwi państwu realizację jego zadań.
5. Państwo dobrze zorganizowane ma szansę stać się państwem silnym, z którym obywatele będą się identyfikować i z którego będą dumni.
6. Realizacja tych planów jest możliwa, ale wymaga konsekwencji, stanowczości i cierpliwości.
7. Państwo powinno obywateli traktować w równy sposób. Wyjątki od tej zasady muszą być dobrze uzasadnione i wiązać się ze szczególnymi obowiązkami uprzywilejowanych wobec całego społeczeństwa. Kontrola realizacji tego obowiązku może spoczywać wyłącznie na organach niezależnych od osób uprzywilejowanych.
8. Specjalne uprawnienia części obywateli wynikają ze zobowiązań, zaciągniętych przez państwo w okresie komunizmu i transformacji. Polska powinna chronić prawa nabyte zgodnie z zasadą dotrzymania umów. Równocześnie należy maksymalnie ograniczyć zaciąganie nowych zobowiązań tego typu przez państwo.

9. Funkcjonowanie państwa powinno opierać się na zasadzie proporcjonalności i pomocniczości. Aktywność władzy musi prowadzić do ogólnospołecznych korzyści, stanowiących uzasadnienie dla ponoszonych kosztów. Ingerencja władzy centralnej może być usprawiedliwiona, o ile jednostki, rodziny i wspólnoty samorządowe nie są w stanie same rozwiązać problemu godzącego w interes ogółu.
10. Rządzenie polega na umiejętności twórczego i harmonijnego godzenia interesów jednostek, grup społecznych i całego społeczeństwa.

ROZDZIAŁ 1. USTRÓJ RZECZYPOSPOLITEJ

1.1 ZAŁOŻENIA

11. Obecna Konstytucja gwarantuje utrzymanie bałaganu kompetencyjnego i uniemożliwia naruszenie *status quo*. Polska pilnie potrzebuje nowej Konstytucji, by państwo mogło lepiej funkcjonować.
12. Podstawowym wyzwaniem ustrojowym jest przywrócenie państwu sterowności. Mnogość organów władzy powoduje, że ich kompetencje dublują się i nie wiadomo, kto jest za co odpowiedzialny.
13. Oparcie państwa na zasadzie pomocniczości pozwoli na istotne przesunięcia obecnych kompetencji rządu w dół – do jednostek, rodzin i wspólnot samorządowych. Zmniejszenie rzeczywistych kompetencji władz centralnych umożliwi łączenie ich organów.
14. Należy zabronić łączenia jakichkolwiek stanowisk we władzy ustawodawczej, wykonawczej i sądowniczej, tak na poziomie kraju, jak i samorządu terytorialnego. W szczególności posłowie nie powinni sprawować funkcji ministerialnych.
15. Na forum europejskim należy popierać skrócenie kadencji władz Unii Europejskiej do 4 lat. W dalszej perspektywie umożliwi to synchronizację krajowego kalendarza wyborczego z kalendarzem UE. Ułatwi to faktyczną współpracę między polskimi przedstawicielami na poziomie krajowym i unijnym.

1.2 SAMORZĄD

16. Ze względu na złą konstrukcję obecnych województw i powiatów należy rozważyć istotne zmiany w ich kształcie. Obecne województwa nie prowadzą polityki regionalnej, gdyż ich granice nie pokrywają się ani z granicami historycznymi, ani kulturowymi, ani nie odzwierciedlają rzeczywistych powiązań ekonomicznych. Przykładowo, mieszkańców Radomia i Płocka, Częstochowy i Raciborza, nie łączy realnie istniejąca wspólnota interesów. Funkcjonujące obecnie powiaty są z kolei zbyt małe, by podjąć takim zadaniom. Dysponują one niewielkimi kompetencjami i jeszcze mniejszymi środkami.
17. Konieczny jest jasny podział kompetencji między sektor centralny i samorządowy. Równoległe funkcjonowanie na poziomie obecnego województwa administracji rządowej i samorządowej to kosztowna ekstrawagancja.
18. Jak najwięcej kompetencji należy przekazać gminom i ich dobrowolnym związkom.
19. Samorzady wojewódzki i powiatowy powinny zostać rozwiązane. Ich kompetencje przejąłby samorząd ziemski, funkcjonujący na obszarze odpowiadającym kilku dzisiejszym powiatom. Rozwiązanie to znakomicie sprawdzało się w przeszłości – przykładowo na terenie obecnego województwa łódzkiego istniały ziemie łęczycka, sieradzka, rawska i wieluńska.
20. Ziemia, na czele ze starostą, mogłaby prowadzić politykę regionalną służącą zaspokojeniu rzeczywistych potrzeb mieszkańców. W każdej ziemi funkcjonowałby też sąd niższej instancji.
21. Zmniejszona administracja centralna funkcjonowałaby na poziomie kraju oraz 11–12 historycznych województw.
22. Wojewoda nadzorowałby administrację zespoloną oraz jednostki samorządu terytorialnego i ich związki pod względem legalności. W każdym województwie funkcjonowałby też sąd wyższej instancji.

1.3 SEJM

23. Inicjatywa ustawodawcza należeć powinna wyłącznie do obywateli i do posłów.
24. Zadaniem Sejmu byłoby uchwalanie ustaw i kontrola władzy wykonawczej.
25. Ustawy rozpatrywano by w kolejności zgłaszanych projektów, chyba że 2/3 pełnego składu Sejmu uważałoby inaczej.
26. Ustawę przekazywano by do Senatu po uzyskaniu poparcia (pisemnego lub wyrażonego w głosowaniu) ponad połowy pełnego składu Sejmu.
27. Sejm liczyłby 400 posłów wybieranych w okręgach jednomandatuowych. Okręgi te obejmowałyby dzielnice miast, pojedyncze gminy lub kilka sąsiednich gmin leżących w danej ziemi.
28. Jednomandatowość okręgów wyborczych stworzy szansę dostania się do Sejmu dla przedstawicieli mniejszości etnicznych bez tworzenia sztucznych przywilejów podważających równość obywateli wobec prawa.
29. Posłowie nie powinni czerpać innych pożytków publicznych niż te otrzymywane z Kancelarii Sejmu.
30. Celem technicznego umożliwienia głosowania rodzinnego każdy obywatel miałby dwa głosy w wyborach do Sejmu.
31. Głosy obywateli niepełnoletnich byłyby równo dzielone między ich prawnych opiekunów, za wyjątkiem opieki wykonywanej przez urzędników. Pozwalałoby to uwzględniać interesy młodszego pokolenia przy decyzjach politycznych i stanowiłoby niezbędny mechanizm równoważący proces starzenia się społeczeństwa.

1.4 SENAT

32. Senat, wzorem I Rzeczypospolitej, składałby się z przedstawicieli władzy wykonawczej. Ich zadaniem byłoby wnoszenie do ustaw poprawek, które weryfikowałyby ich treść pod kątem wykonalności.
33. Sejm, większością ponad połowy głosów pełnego składu, mógłby odrzucić całą ustawę w brzmieniu uwzględniającym poprawki Senatu (głosowanie negatywne).
34. Do Senatu z urzędu wchodziłoby przedstawiciele administracji centralnej (prezydent, ministrowie, wojewodowie) oraz administracji samorządowej (starości). Przedstawiciele administracji centralnej nie powinno być więcej, niż administracji samorządowej.
35. Swoich przedstawicieli w Senacie mieliby także obywatele prowadzący indywidualną działalność gospodarczą nieprzerwanie w ciągu poprzedniej kadencji Senatu. Ich liczba odpowiadałaby liczbie przedstawicieli administracji samorządowej. Dzięki temu każda ustawa oceniana by była pod kątem wpływu na polską przedsiębiorczość.

1.5 PREZYDENT

36. Niepodzielną władzę wykonawczą sprawowałby Prezydent. Umożliwiłoby to zakończenie żenujących sporów kompetencyjnych, ośmieszających władzę w społeczeństwie, a nasz kraj za granicą.
37. Kadencje prezydenta i Sejmu pokrywałyby się.
38. Należy precyzyjnie ustalić zasady automatycznego obsadzania urzędu prezydenta przez kolejnych przedstawicieli władzy wykonawczej na wypadek śmierci głowy państwa lub kolejnych jego następców.
39. Prezydent powoływałby i odwoływał ministrów, wojewodów i ambasadorów.

40. Prezydent miałby prawo wydawania rozporządzeń na podstawie i w granicach upoważnienia ustawowego. Ministrowie nie wydawaliby od-
tąd rozporządzeń.
41. Prezydent miałby prawo wetowania ustaw. Weto odrzucano by więk-
szością 2/3 pełnego składu Sejmu.

1.6 SĄDY

42. Rozstrzyganie sporów powierzyć należy jednolitemu systemowi są-
downictwa z sądami gminnymi, ziemskimi, wojewódzkimi i Sądem
Najwyższym na czele. Oznaczałoby to istotne uproszczenie struktury
sądownictwa w Polsce.
43. W ramach sądów funkcjonowałyby wydziały właściwe dla pewnej ka-
tegorii spraw, w tym administracyjnych czy wojskowych.
44. Sąd byłby urzędem służącym sędziom do rozstrzygania sporów.
Przedstawiciel władzy wykonawczej mógłby powołać na prezesa są-
du, odpowiedzialnego za jego techniczne funkcjonowanie, jedynie sę-
dziego danego szczebla z 8-letnim stażem.
45. Kandydatem na sędziego, uprawnionym do orzekania w danym wy-
dziale, mógłby zostać jedynie adwokat lub prokurator, który spełniłby
wymóg niekaralności i określonego w ustawie doświadczenia zawo-
dowego.
46. Mieszkańcy gminy (lub gmin, na terenie których funkcjonowałyby
wspólny sąd gminny) wybieraliby sędziów w wyborach powszechnych.
47. Liczbę sędziów wybieranych w poszczególnych gminach ustalano by
w drodze ustawy.
48. Sędzia nie mógłby rozpatrywać spraw w sądzie właściwym dla jed-
nostki terytorialnej, na obszarze której leży gmina, gdzie został wy-
brany. Zastrzeżenie to dotyczy też sąsiedniej jednostki terytorialnej.

49. Sędzia nie mógłby rozpatrywać spraw z udziałem osób, które były uprawnione do jego wyboru.
50. Poszczególne sprawy w danym sądzie rozpatrywaliby sędziowie wyłonieni w drodze losowania spośród sędziów z całego kraju.
51. Sprawę w sądzie wyższej instancji rozpatrywaliby sędziowie o określonym w ustawie doświadczeniu w orzekaniu w sądzie niższej instancji.
52. Sędziów Sądu Najwyższego powoływałby spośród sędziów w równej liczbie Sejm, Senat i Prezydent.
53. Sąd Najwyższy rozpatrywałby skargi kasacyjne oraz badałby zgodność z Konstytucją i z aktami wyższego rzędu wszystkich aktów władzy ustawodawczej, wykonawczej i sądowniczej, tak krajowych, jak i zagranicznych. Zgodność aktów prawa międzynarodowego z Konstytucją należy badać przed ich ratyfikacją. Nie może na terenie Polski obowiązywać jakiegokolwiek prawo sprzeczne z Konstytucją i aktami wyższego rzędu.
54. W przypadku uznania niekonstytucyjności prawa, orzeczenia Sądu Najwyższego powinny zawsze nakładać obowiązek pełnego naprawienia szkody i wszystkich negatywnych skutków od początku obowiązywania uchylonego prawa. Wyroki negatywnie oddziałujące na interesy obywateli (przedsiębiorców, podatników) działałyby od daty ich ogłoszenia.

1.7 POZOSTAŁE ORGANY

55. Prezesa Najwyższej Izby Kontroli wyznaczałby kandydat na prezydenta, który otrzymałby drugi wynik w wyborach. Dzięki temu kontrola władzy sprawowana byłaby przez przedstawiciela opozycji. Analogiczne izby funkcjonowałyby na poziomie jednostek samorządu terytorialnego.

56. Potwierdzenie zarzutów izb kontroli w postępowaniu sądowym oznaczać powinno co najmniej 8-letni zakaz pracy w sektorze publicznym dla skazanych osób.
57. Najwyższa Izba Kontroli powinna weryfikować także przedstawiane oceny skutków regulacji.
58. W związku z wprowadzeniem jednomandatowych okręgów wyborczych faktycznymi rzecznikami praw obywatelskich stałoby się posłowie.
59. Prezesa Najwyższej Komisji Wyborczej wyznaczałby Prezes Sądu Najwyższego. Analogiczne komisje funkcjonowałyby na poziomie jednostek samorządu terytorialnego.
60. Prezesa Zarządu Banku Rzeczypospolitej Polskiej wyznaczałby Prezydent na okres swojej kadencji. 3 członków Rady Nadzorczej powoływałby Sejm, 3 członków – Senat.
61. Partie polityczne nie powinny być finansowane z budżetu państwa.
62. Referendum krajowe wnioskowane przez 2 miliony obywateli byłoby obligatoryjne do przeprowadzenia, po prewencyjnej kontroli zgodności proponowanej ustawy z Konstytucją.

1.8 LIKWIDOWANE ORGANY KONSTYTUCYJNE

63. Likwidacji uległyby następujące organy konstytucyjne:
  - 1) Naczelny Sąd Administracyjny i odrębne sądy administracyjne,
  - 2) Krajowa Rada Radiofonii i Telewizji,
  - 3) Krajowa Rada Sądownictwa,
  - 4) Trybunał Konstytucyjny,
  - 5) Trybunał Stanu,
  - 6) Rzecznik Praw Obywatelskich,
  - 7) Rzecznik Praw Dziecka,
  - 8) Prezes Rady Ministrów,

- 9) Rada Ministrów jako organ kolegialny,
  - 10) Zgromadzenie Narodowe,
  - 11) Rada Bezpieczeństwa Narodowego z Biurem,
  - 12) Rada Gabinetowa,
  - 13) ministrowie o oznaczonych zakresach.
64. Zmniejszeniu uległaby liczba posłów oraz senatorów, których należałoby wybrać na to stanowisko (przedstawiciele przedsiębiorców).
65. W wariantcie dalej idącym można by zlikwidować Senat, dając przedstawicielom administracji centralnej i samorządowej prawo przedkładania prezydentowi zastrzeżeń do proponowanych przez Sejm ustaw. Prezydent z kolei mógłby mieć prawo zgłaszania poprawek i weta. Osłabiłoby to pozycję starostów i przedsiębiorców, wzmocniło Sejmu.

1.9 PROPONOWANA STRUKTURA MINISTERSTW

66. Organy władzy wykonawczej powinny mieć swobodę kreowania struktur organizacyjnych w ramach przyznanych przez prawodawcę budżetów.
67. Wraz z przekazywaniem kompetencji zgodnie z zasadą pomocniczości oraz deregulacją konieczne będzie zmniejszenie struktury organizacyjnej państwa. Dzięki temu będzie ono mogło lepiej funkcjonować.
68. Do realizacji postanowień ustaw i polityki prezydenta wystarczyc by mogło 7 ministerstw. Podporządkowanie im obecnych działów przedstawia tabela 1.
69. Minister Bezpieczeństwa Kraju koordynowałby funkcjonowanie służb mundurowych, np. wojska i policji.
70. Minister Mecenatu Publicznego współpracowałby z wyróżniającymi się jednostkami, np. artystami i naukowcami.
71. Minister Polityki Gospodarczej kontaktowałby się z przedsiębiorcami funkcjonującymi we wszystkich branżach, od rolnictwa po informaty-

- zację.
72. Minister Polityki Społecznej odpowiadałby za działalność dobroczynną państwa adresowaną do masowego odbiorcy, np. chorych i ubogich.
  73. Minister Spraw Skarbowych zarządzałby finansami i majątkiem państwa.
  74. Minister Spraw Zagranicznych koordynowałby politykę państwa wobec podmiotów zagranicznych.
  75. Minister Sprawiedliwości i Administracji odpowiadałby za funkcjonowanie sądów i pozostałych urzędów.
  76. Nowa struktura wymagałaby także pewnych przesunięć między działami administracji rządowej. Wyodrębnienia wymagają działy energetyki i zasobów naturalnych, dzięki czemu dział środowisko dotyczyłby jedynie jego ochrony, a dział gospodarka stałby się bardziej spójny. Wszelkie kwestie związane z klęskami żywiołowymi znalazłyby się w sprawach wewnętrznych, sprawy majątkowe trafiłyby do Skarbu Państwa, kwestie związane z rejestrami do administracji, a z emeryturami i rentami do zabezpieczenia społecznego.

Tabela 1. Propozycja podporządkowania działów administracji rządowej

L.p.	Proponowany skład Rady Ministrów	Działu administracji rządowej
1.	Prezes Rady Ministrów	
2.	Minister Bezpieczeństwa Kraju	obrona narodowa sprawy wewnętrzne
3.	Minister Mecenatu Publicznego	kultura i ochrona dziedzictwa narodowego kultura fizyczna nauka <i>ochrona środowiska</i> wyznania religijne oraz mniejszości narodowe i etniczne
4.	Minister Polityki Gospodarczej	budownictwo, lokalne planowanie i zagospodarowanie przestrzenne <i>energetyka</i> gospodarka gospodarka morska gospodarka wodna instytucje finansowe informatyzacja łączność rolnictwo rozwoj regionalny rozwoj wsi rybołówstwo rynki rolne transport turystyka <i>zasoby naturalne</i>
5.	Minister Polityki Społecznej	oświata i wychowanie praca szkolnictwo wyższe rodzina zabezpieczenie społeczne zdrowie
6.	Minister Spraw Skarbowych	budżet finanse publiczne Skarb Państwa
7.	Minister Spraw Zagranicznych	członkostwo w Unii Europejskiej sprawy zagraniczne
8.	Minister Sprawiedliwości i Administracji	administracja publiczna sprawiedliwość

Uwaga: kursywą oznaczono nowe działy.

Zródło: opracowanie własne.

ROZDZIAŁ 2. SPRAWIEDLIWOŚĆ I ADMINISTRACJA

2.1 ADMINISTRACJA

2.1.1 Założenia

77. Każdy przepis obowiązujący w Polsce powinien podlegać ocenie pod względem wpływu na przedsiębiorczość, rodzinę i wykorzystanie czasu.
78. Przepisy, które generują więcej kosztów dla społeczeństwa niż korzyści powinny być sukcesywnie eliminowane.
79. Jako dobrą praktykę należy przyjąć, że każda nowa regulacja generująca jakiś obowiązek powinna się wiązać z ograniczaniem obowiązków w podwójnej liczbie.
80. Eliminacja przepisów pozwoli na oszczędności czasu oraz na redukcję administracji.

2.1.2 Urzędnicy

81. Za urzędnika uważać należy osobę, która uczestniczy w przygotowaniu rozstrzygnięć władczych. Pozostali pracownicy sektora publicznego nie mieliby takiego statusu.
82. Dyrektorzy urzędów otrzymaliby swobodę zatrudniania pracowników. Urzędnikiem mogłaby zostać osoba z wyższym wykształceniem. Dokumenty związane z rekrutacją, jej wyniki i warunki pracy byłyby jawne.

83. Krajowa Szkoła Administracji Publicznej zostałaby zlikwidowana.
84. Wynagrodzenia w sektorze publicznym nie powinny przewyższać wynagrodzeń w sektorze prywatnym zgodnie z zasadą „bogaty kraj, bogaci urzędnicy”.
85. Tam, gdzie to możliwe, niektóre funkcje państwa (np. prowadzenie więzień czy pośrednictwa pracy) powierzono by podmiotom prywatnym (przedsiębiorstwom, organizacjom pozarządowym). Pozwoli to na optymalne alokowanie zasobów.
86. Wielkość administracji należy zmniejszyć do rozmiarów sprzed rozpoczęcia transformacji z gospodarki centralnie sterowanej do rynkowej.
87. Szczególnym problemem jest rozrost administracji samorządowej, skutkujący zbyt silnym wpływem czynnika politycznego na zatrudnienie.
88. Zmniejszanie zatrudnienia w administracji należy połączyć z planem odpraw dla zwalnianych urzędników.

2.1.3 Postępowanie administracyjne

89. Postępowanie administracyjne i podatkowe należy uczynić jednoinstancyjnym, co je znacznie przyspieszy. Zgodnie z obowiązującymi przepisami decyzję zaskarża się do sądu za pośrednictwem organu administracji. Organy nadzoru nadal miałyby więc możliwość skorygowania jej.
90. Jednoinstancyjność postępowania pozwoli na likwidację samorządowych kolegiów odwoławczych, utrudniających funkcjonowanie samorządów i przedsiębiorców.
91. Brak terminowej decyzji administracyjnej oznaczałby zgodę organu na rozstrzygnięcie wnioskowane przez obywatela. Państwu i jednostkom samorządu przysługiwałby wtedy regres w stosunku do urzędnika winnego zaniedbania.
92. Po każdym ostatecznym uchynieniu decyzji administracyjnej sąd badałby, czy doszło do tego z powodu złej jakości prawa, złego jego za-

- stosowania przez urzędnika czy też nadużycia władzy. Pozwoliłoby to prawodawcy na korektę prawa, a władzy wykonawczej na wyciągnięcie konsekwencji służbowych lub karnych wobec urzędników.
93. Sposób realizacji każdej sprawy urzędowej powinien podlegać ocenie przez obywatela (telefon lub sms z prośbą o ewaluację).
  94. Wyniki tej ewaluacji, w szczególności względne na tle identycznych stanowisk, powinny być jawne i dostępne *on-line*. Uwzględniano by je także przy wynagrodzeniach, premiach i awansach.
  95. Urzędy byłyby zobowiązane do występowania do innych urzędów o wyciągi z dokumentów dotyczących danej sprawy. Zdejmie to z obywatela ciężar zdobywania informacji, które państwo i tak posiada na jego temat.

2.1.4 Administracja skarbowa

96. Poborem wszelkiego rodzaju danin na rzecz sektora publicznego powinna zajmować się jednolita administracja skarbowa. Dzięki temu obywatele kontaktowaliby się jedynie z urzędami skarbowymi, bez konieczności odwiedzania urzędów gminy, ZUS, PFRON itp.
97. Po uproszczeniu systemu podatkowego zobowiązania z tytułu danin przedawniałyby się po upływie 3 lat. Do tego okresu też uległby skróceniu wymóg przetrzymywania dokumentacji.
98. Priorytetem administracji skarbowej byłaby kontrola opłacania podatków pośrednich (VAT, akcyzy), a nie bezpośrednich.

2.1.5 Informatyzacja administracji

99. Obywatel będzie miał możliwość kontaktowania się z administracją w formie elektronicznej (mail, telefon) zamiast papierowej i osobistej. Elektroniczna forma doręczeń byłaby standardową możliwością w po-

- stępowaniu administracyjnym. Taki poziom obsługi zapewniają dziś banki.
100. Państwo powinno mieć jednolity system informatyczny i jednolity system identyfikacji wizualnej. Obejmowałby on wszystkie organy władzy publicznej – ich strony internetowe, papiery firmowe, wizytówki, herby, nazwy, loga itp.
  101. Oprogramowanie niezbędne do kontaktowania się obywateli z urzędami będzie udostępniane nieodpłatnie.
  102. Bazy danych urzędów zostałyby ujednoczone tak, by bez problemów móc być łączone. Pozwoliłoby to na zlikwidowanie rozbieżności między danymi w dyspozycji różnych urzędów, np. w Centralnej Bazie Danych Ksiąg Wieczystych, Głównym Urzędzie Geodezji i Kartografii oraz wydziałach finansowych jednostek samorządu terytorialnego.
  103. Wyniki wszystkich głosowań osób wybieranych w wyborach powszechnych, w tym z posiedzeń komisji i podkomisji sejmowych, powinny być dostępne w Internecie.

2.2 SPRAWIEDLIWOŚĆ

2.2.1 Założenia

104. Celem państwa w obszarze sprawiedliwości jest sprawiedliwe, ostateczne i szybkie rozstrzygnięcie sporów oraz doprowadzenie do pełnego zadośćuczynienia pokrzywdzonym i poszkodowanym.
105. Wszystkie przepisy karne powinny być zgromadzone w Kodeksie karnym.
106. Kary pozbawienia i ograniczenia wolności należy możliwie szeroko zastępować grzywnami i rekompensatami.

107. Warunkowe zawieszenie wykonania kary powinno zostać zlikwidowane. Kary za każde przestępstwo powinny być wykonywane niezależnie.
108. Odpowiedzialność karną należy możliwie szeroko zastępować odpowiedzialnością cywilną.
109. Wypowiedzi nie powinny być penalizowane. W szczególności dostawcy hostingu nie powinni odpowiadać za wypowiedzi użytkowników Internetu.
110. Pozwy zbiorowe powinny stać się realnym narzędziem ochrony praw podmiotowych.
111. Rosnące umiędzynarodowienie Polski skutkuje koniecznością profesjonalnej reprezentacji procesowej naszego kraju. Postuluje się zmianę Prokuraturii Generalnej Skarbu Państwa w Prokuratorię Generalną Rzeczypospolitej Polskiej, faktycznie zdolną do sprawowania efektywnego zastępstwa procesowego wobec coraz bardziej złożonych wyzwań prawnych.

2.2.2 Zawody prawnicze

112. Aplikacja sędziowska zostałaaby zniesiona.
113. Za organizację aplikacji w zawodzie prawniczym odpowiadałaby właściwa izba, zrzeszająca minimum 100 członków.
114. Do egzaminu na trzyletnią aplikację prawniczą mógłby przystąpić każdy, kto skończy prawnicze studia licencjackie.
115. Prokuratura powinna być podporządkowana ministrowi.
116. Na czele prokuratury gminnej staliby prokuratorzy wybierani przez mieszkańców danej gminy.
117. Prokuratorami wyższych szczebli mogłyby zostać osoby dwukrotnie wybrane na stanowisko prokuratora gminnego.
118. Notariusze otrzymaliby prawo przeprowadzania mediacji, prowadzenia postępowań nakazowych i upominawczych, dokonywania wpisów do rejestrów, w tym działalności gospodarczej i ksiąg wieczystych,

wydawania numerów identyfikacyjnych, nadawania klauzuli apostille oraz gromadzenia dokumentów wymaganych do sporządzenia czynności notarialnych.

119. Przedstawiciele zawodów prawniczych ponosiliby odpowiedzialność za przekraczanie uprawnień i nadużycie władzy na zasadach obowiązujących dziś notariuszy.
120. Maksymalne opłaty komornicze należy obniżyć.
121. Wszelkie licytacje komornicze powinny podlegać centralnej rejestracji udostępnianej *on-line* z odpowiednim wyprzedzeniem.

2.2.3 Praca sądów

122. Sądy gminne mogłyby być właściwe dla kilku gmin. Rozstrzygałyby one w drobnych sporach cywilnych, sprawach o wykroczenia i tych sprawach karnych, w których nie występowało by o karę bezwzględnego pozbawienia wolności.
123. Sądy należy zwolnić z obowiązku prowadzenia rejestrów państwowych (Krajowego Rejestru Sądowego, Ksiąg Wieczystych, Zastawów).
124. Postępowania powinny być skoncentrowane celem ich przyspieszenia.
125. Należy stworzyć centralny rejestr biegłych na poziomie ministerstwa.
126. Strona kwestionująca przyczynę niestawiennictwa w sądzie osoby wezwanej miałaby prawo do jej zbadania na swoje ryzyko.
127. W sądach drugiej instancji wymagano by profesjonalnej reprezentacji.
128. Kłamstwo obciążające w procesie karnym powinno być karane.

ROZDZIAŁ 3. BEZPIECZEŃSTWO KRAJU

3.1 ORGANIZACJA SŁUŻB MUNDUROWYCH

129. Bezpieczeństwo kraju należy traktować w sposób niepodzielny, co wymaga faktycznej współpracy wszystkich służb i odejścia od myślenia resortowego na rzecz podejścia całkowitego.
130. Obecnie współpraca ta jest iluzoryczna w związku z rozmyciem kompetencji i odpowiedzialności rozmaitych organów państwa.
131. Niezależnie od proponowanych zmian ustrojowych, należy stworzyć jedno Ministerstwo Bezpieczeństwa Kraju, które będzie nadzorowało działalność prawie wszystkich służb mundurowych.
132. Poszczególne służby powinny ulec połączeniu tak, by ich łączna ilość została zmniejszona – przykładowo funkcjonowałyby:
- 1) Siły Zbrojne, odpowiedzialne za ochronę całego państwa przed zagrożeniem zewnętrznym,
  - 2) Siły Ochronne, odpowiedzialne za fizyczną ochronę kluczowych obiektów i wyznaczonych osób wewnątrz państwa (obejmujące m. in. dotychczasową Straż Graniczną, Służbę Więzienną, Straż Ochrony Kolei i Biuro Ochrony Rządu),
  - 3) Siły Policyjne, odpowiedzialne za ściganie naruszeń prawa krajowego (obejmujące też m. in. dotychczasową straż miejską, Inspekcję Transportu Drogowego i Agencję Bezpieczeństwa Wewnętrznego),
  - 4) Służba Skarbowa, odpowiedzialna za zwalczanie przestępstw gospodarczych (obejmująca m. in. Urząd Kontroli Skarbowej, Służbę Celną i Centralne Biuro Antykorupcyjne),

- 5) Służba Ratownicza, odpowiedzialna za wszelkie akcje ratunkowe (koordynująca działania Straży Pożarnej, Pogotowia Ratunkowego, WOPR, GOPR, TOPR, Morskiej Służby Poszukiwania i Ratownictwa itp.),
- 6) Służba Wywiadowcza, odpowiedzialna za pozyskiwanie informacji (stworzona na bazie Agencji Wywiadu i Służby Wywiadu Wojskowego),
- 7) Służba Wewnętrzna, odpowiedzialna za kontrolowanie innych służb, a w szczególności za działalność kontrwywiadowczą (stworzona na bazie m.in. Służby Kontrwywiadu Wojskowego i Żandarmerii Wojskowej).
133. Redukcja rodzajów służb i precyzyjne rozgraniczenie ich kompetencji pozwoli na ich lepszą koordynację.
134. Tylko Służba Wewnętrzna podlegałyby bezpośrednio Prezydentowi.
135. Pracownicy wszystkich służb mundurowych funkcjonowałiby na identycznych zasadach. Struktura dowodzenia służbami powinna być identyczna w czasie wojny i w czasie pokoju.
136. Żołnierzy i funkcjonariuszy należy objąć powszechnym systemem emerytalnym. Oznaczać to będzie konieczność renegocjowania wynagrodzeń tych grup zawodowych tak, by za trud pracy z narażeniem życia otrzymywali oni godziwe wynagrodzenie od razu, a nie w części dopiero w wieku emerytalnym.
137. Jeżeli żołnierz i funkcjonariusz nie może już pełnić służby, powinien zostać odpowiednio przeszkolony i dalej pracować dla państwa.
138. Sprawy sądowe żołnierzy i funkcjonariuszy powinny być prowadzone przed sądami powszechnymi. Odrębne sądownictwo wojskowe zostanie zlikwidowane.

3.2 UDZIAŁ OBYWATELI

139. System bezpieczeństwa powinien uwzględniać i wykorzystywać naturalną skłonność obywateli do poprawy tego aspektu działalności państwa.

140. Obywatel musi umieć się bronić przed różnymi zagrożeniami, inaczej nie będzie wolny, a zdany na pomoc innych obywateli lub łaskę obcych państw.
141. Konieczna jest odbudowa systemu powszechnych szkoleń dla obywateli, związanych z ochroną życia, mienia i kraju.
142. System funkcjonowania Sił Zbrojnych należy uzupełnić o systematycznie rozbudowywaną Obronę Terytorialną, funkcjonującą na bazie podziału administracyjnego kraju.
143. Celem Obrony Terytorialnej będzie bieżące szkolenie jej członków, zapewnienie Siłom Zbrojnym sprawnego poboru na wypadek konfliktów oraz prowadzenie regularnych i skoordynowanych działań militarnych w razie ataku nieprzyjaciela.
144. Celem Obrony Terytorialnej nie będzie prowadzenie działań partyzanckich czy wzniecanie kolejnych powstań bez łączności z trzonem Sił Zbrojnych.
145. Obronę Terytorialną, budowaną na bazie Narodowych Sił Rezerwowych, należy systematycznie rozbudowywać, w oparciu kolejno o: ochotników, zwłaszcza pochodzących z licznych w Polsce grup rekonstrukcyjnych, prywatne podmioty dostarczające usługi w obszarze bezpieczeństwa, kolejne szkolone roczniki obywateli.
146. Dla zwiększenia użyteczności Obrony Terytorialnej należy stopniowo poszerzać dostęp do broni przechowywanej w domu. Wymaga to wzrostu kultury obchodzenia się z nią w oparciu o najlepsze wzorce europejskie.
147. Każdy obywatel powinien znać zadania stojące przed nim w czasie ewentualnego zagrożenia. Zwiększy to poczucie wspólnoty oraz morale całego społeczeństwa.
148. Poza rozbudową obrony terytorialnej należy odbudować kadry cywilne pracujące dla systemu bezpieczeństwa kraju. Funkcje cywilne nie mogą być realizowane przez żołnierzy pełniących służbę.

3.3 FINANSOWANIE SIŁ ZBROJNYCH

149. W pierwszej kolejności należy zwiększyć wydatki na obronność do 2% PKB. Powinny one obejmować jedynie nakłady na bieżące i przyszłe bezpieczeństwo, nie na przeszłe.
150. Wydatki przeszłe (czyli wydatki na emerytury i renty) powinny być ujmowane albo jako wydatki z tytułu ubezpieczeń społecznych (w części odpowiadającej standardowym emeryturom), albo jako wydatki z tytułu spłaty zadłużenia (w części wyższej niż standardowe emerytury).
151. Powiększanie wydatków na obronność doprowadzi do urealnienia zanizonych wynagrodzeń, zwiększenia liczebności żołnierzy zdolnych do faktycznych działań bojowych, polepszenia stanu wykszolenia oraz – przede wszystkim – polepszenia jakości wyposażenia.
152. Liczebność korpusu oficerskiego zostanie zamrożona.
153. Wydatki na sprzęt powinny stanowić co najmniej połowę wydatków na obronność narodową. Polska nie potrzebuje lotniskowców, nie prowadzi też rozbudowy arsenału jądrowego, a zatem w pozostałych obszarach powinna być zdolna do odpowiedniego wyposażenia swojej armii na najwyższym poziomie.
154. Uzbrojenie Sił Zbrojnych powinno podlegać faktycznej i ciągłej modernizacji, w możliwie dużym stopniu opierać się na rozwijanej produkcji krajowej lub produkcji zagranicznej, lokowanej w Polsce.
155. Stabilizację warunków produkcji na rzecz służb mundurowych mogą umożliwić wieloletnie kontrakty na dostawy, warunkowane bieżącym rozwijaniem parametrów technicznych.
156. Dla zapewnienia korzyści skali konieczna jest współpraca z sojusznikami państwami sąsiednimi lub kluczowymi partnerami regionalnymi.
157. Należy postulować włączenie do wydatków UE możliwości finansowania sił zbrojnych państw biorących na siebie ciężar ochrony wewnętrznych państw Unii.

3.4 SIŁY ZBROJNE

158. Podstawowym celem obrony jest ochrona ludności i terytorium Polski przed zniewoleniem lub zniszczeniem.
159. Militarne zagrożenia dla Polski zasadniczo odbiegają od wyzwań stojących przed polskimi kontyngentami wojskowymi. Siły Zbrojne powinny być gotowe do przeprowadzania prewencyjnych ataków uprzedzających (co wymaga zmian w prawie) i do ich odparcia.
160. Polska musi być przygotowana do obrony przed pokazową, krótkotrwałą interwencją na jej terytorium, połączoną z atakami niekonwencjonalnymi (np. na systemy informatyczne).
161. Do najpilniejszych zadań stojących przed Siłami Zbrojnymi należy budowa potencjału odstraszania, stworzenie tarczy antyrakietowej przeciwko pociskom krótkiego i średniego zasięgu, odbudowa systemu obrony przeciwlotniczej i zdolności operacyjnych marynarki wojennej.
162. Należy odtworzyć sprawnie działający system mobilizacji i przeszkolenia rezerw oraz wydatnie zwiększyć liczbę zawodowych żołnierzy szeregowych.
163. W trakcie pokoju niezbędne jest rygorystyczne przestrzeganie dyscypliny i procedur w codziennej pracy.
164. Udział Polski w misjach powinien wynikać wyłącznie z chęci wypełniania zobowiązań sojuszniczych, poprawy komunikacji z jednostkami alianckimi oraz przeszkolenia w warunkach bojowych oddziałów wojskowych, a zwłaszcza potencjalnej kadry dowódczej.
165. Polskie kontyngenty wojskowe powinny otrzymywać wsparcie prawnicze, co pozwoli uniknąć sytuacji godzących w dobre imię żołnierzy.
166. Siły Zbrojne muszą być gotowe do sprawnego przeniesienia walk na terytorium wroga celem minimalizacji strat własnych (ludzkich lub materialnych całego społeczeństwa).

167. Istotnym elementem odstraszenia jest zdobycie zdolności do ataku na odległość, np. dzięki wykorzystaniu odpowiednio uzbrojonych okrętów podwodnych, nowoczesnemu lotnictwu czy wojskom pancernym.

3.5 WSPÓLPRACA REGIONALNA

168. Polska powinna wspierać utrzymywanie zdolności NATO do szybkiego reagowania, dbając o realność i aktualność planów tego typu działań.
169. Zdolność tę zwiększy poszerzenie NATO o państwa regionu – Szwecję, Finlandię czy Mołdawię – o ile te zechciałyby przystąpić do tej organizacji. Współdziałające nordyckie siły powietrzne i morskie są w stanie zrównoważyć inne siły w obszarze Morza Bałtyckiego.
170. Należy dążyć do stałej współpracy wojskowej z armiami państw sąsiednich, zwłaszcza Niemiec, Czech, Białorusi i Ukrainy.
171. Szczególne więzi militarne, poza państwami Grupy Wyszehradzkiej, powinny też łączyć Polskę ze Szwecją, Rumunią i Turcją.

3.6 SPRAWY WEWNĘTRZNE

172. Należy uprościć procedurę zgłaszania przestępstw i wykroczeń np. dzięki wykorzystaniu drogi elektronicznej lub składaniu zeznań w miejscu zamieszkania.
173. Wiek pełnej odpowiedzialności karnej powinien zostać obniżony do 13 lat.
174. Prawo powinno być egzekwowane, a nie ośmieszane nadużywaniem instytucji znikomej szkodliwości społecznej.
175. Interwencje policyjne powinny być obowiązkowo nagrywane. Ich podjęcie bez spełnienia takiego wymogu traktowano by jako domniemanie przekroczenia kompetencji przez funkcjonariuszy. Interwencje policji

- w zakrytych twarzach lub bez widocznego numeru identyfikacyjnego powinny być zakazane.
176. Należy stworzyć system powiadamiania o zagrożeniach w oparciu o strukturę jednostek ochotniczych i sieci komórkowe, pozwalające poinformować wszystkie osoby znajdujące się w danej lokalizacji.
  177. Postuluje się likwidację izb wytrzeźwień jako reliktywów minionego systemu. Osoby nietrzeźwe poddawane byłyby procedurom ratowania zdrowia lub życia na koszt własny.
  178. Więźniowie powinni obowiązkowo pracować.

3.7 PRZESTĘPSTWA GOSPODARCZE

179. Podniesienie dolnej granicy kary za przestępstwa korupcyjne oraz intensyfikacja szkoleń dla prokuratorów z zakresu zwalczania przestępczości gospodarczej pozwolą na uniknięcie sytuacji, w której jedynie 5% skazanych skorumpowanych osób trafia do więzienia.
180. Obszar zagrożenia korupcją ograniczy: minimalizacja zakresu decyzji uznaniowych, oparcie prywatyzacji na licytacji, minimalizacja wielkości dotacji i przeciwdziałanie konfliktom interesów.
181. Poprawę sytuacji gwarantuje poszerzenie zakresu zakupów z wolnej ręki przy pełnej jawności zawieranych umów.
182. Każda sprawa przegrana przez Skarb Państwa wymaga postępowania wyjaśniającego ze strony Najwyższej Izby Kontroli. W jego wyniku albo uruchamiano by postępowanie regresowe wobec urzędnika, albo dokonywano by zmian personalnych, albo formułowano by postulaty dotyczące zmiany prawa.

ROZDZIAŁ 4. SPRAWY ZAGRANICZNE

4.1 CELE, MOŻLIWOŚCI I OGRANICZENIA

183. Celem polskiej polityki zagranicznej powinno być zwiększanie podmiotowości państwa polskiego, efektywna realizacja interesów polskich obywateli oraz ochrona ich praw poza granicami, a także kształtowanie ładu międzynarodowego zgodnie z polską racją stanu.
184. Starzenie się społeczeństw oraz wzrost napięć etnicznych i religijnych w państwach Zachodu skutkuje osłabianiem się ich gospodarek i niechęcią do angażowania konfliktu.
185. Wielobiegunowy podział świata wymagać będzie od Polski wszechstronności wysiłków dyplomatycznych, zorganizowanych w odmienny od dotychczasowego sposób.
186. W polityce zagranicznej nie da się uciec od aspektów związanych z położeniem. Polska na zachodzie graniczy z najsilniejszym gospodarczo państwem kontynentu, na północy zaś z najsilniejszym militarnie państwem kontynentu.
187. Atutem naszego kraju powinno się stać położenie między fragmentem najkrótszej linii łączącej Morze Bałtyckie z Morzem Adriatyckim (Szczecin–Triest) oraz fragmentem najkrótszej linii łączącej Morze Bałtyckie z Morzem Czarnym (Kaliningrad–Odessa).
188. Niekorzystnie prezentuje się statystyka międzynarodowa naszego kraju. Pod względem liczby ludności Polska zajmuje 33 miejsce na świecie (około 0,5% ludności świata, porównywalnie z Kalifornią). Pod względem produktu krajowego brutto jest to 24 miejsce (około 0,7% produkcji finalnej świata, około ¼ PKB Kalifornii), systematycznie tra-

ciąg szansę na wejście do pierwszej dwudziestki. Pod względem poziomu PKB na mieszkańca Polska zajmuje dopiero 48 miejsce na świecie, jedno z ostatnich w UE, kilka pozycji za Rosją.

189. Podejście do polityki zagranicznej i obecności Polski w UE powinien determinować realizm polityczny, uwzględniający kondycję państwa w jego obecnym stanie.
190. Prowadzenie efektywnej polityki zagranicznej wymaga uporządkowania polityki wewnętrznej państwa, przywrócenia mu sterowności, stabilności i systematycznego obniżania polskiego zadłużenia.

4.2 ZASADY

191. Poszukiwanie dobra wspólnego w systemie wielobiegunowym wymaga oparcia polskiej dyplomacji na szeregu zasad, podzielanych przez główne siły polityczne i tę część elit, która jest zaangażowana w politykę zagraniczną (funkcjonariuszy publicznych, przedsiębiorców).
192. Zasada prymatu interesu państwowego jest wiążąca przy prowadzeniu polityki zagranicznej.
193. Zasada optymalizacji polega na porównywaniu korzyści z działań dyplomatycznych z kosztami ich osiągnięcia celem trafnego wykorzystywania ograniczonych możliwości.
194. Zasada poszanowania suwerenności innych państw oznacza nieingerowanie w ich politykę wewnętrzną celem minimalizowania obszaru sporów.
195. Zasada legalizmu, czyli opierania relacji na dobrowolnych umowach z określonymi sposobami rozstrzygania sporów, pozwoli na uniknięcie emocjonalnego charakteru relacji.
196. Zasada wzajemności, czyli budowania relacji na poszanowaniu równości stron, umożliwi ich oparcie na faktycznie wyrażonym obustronnym szacunku.

4.3 DZIAŁANIA

197. Należy dokonać przeglądu wszystkich umów wiążących Polskę, określić korzyści i koszty z ich funkcjonowania, zaproponować metody rozstrzygnięcia sporów i dążyć do modyfikacji lub odstąpienia od umów formalnie lub faktycznie naruszających zasadę wzajemności.
198. Polska powinna w szczególności wypowiedzieć umowy o wzajemnej ochronie inwestycji jako systemowo niesymetryczne.
199. Ministerstwo powinno na bieżąco aktualizować listę organizacji międzynarodowych, których członkiem jest Polska. Członkostwo w wielu z nich jest niepotrzebne, gdyż ich cele realizuje UE.
200. Celem Polski powinna być budowa międzynarodowej koalicji na rzecz zmian w ochronie patentowej i ochronie praw autorskich.
201. Obecna polityka zagraniczna, polegająca na turystyce na koszt podatnika, powinna ulec zakończeniu. Środki finansowe powinniśmy kierować na ochronę polskich interesów i praw Polaków.

4.4 INSTYTUCJE

202. Ministerstwo Spraw Zagranicznych powinno stać się ośrodkiem prowadzenia polskiej polityki na arenie międzynarodowej, w szczególności w obszarze bezpieczeństwa i promocji kraju, jego gospodarki i kultury.
203. Politykę taką uniemożliwiają niskie zarobki dyplomatów, zwłaszcza wyjeżdżających z rodzinami za granicę, oraz zamykanie MSZ przed ekspertami z innych dziedzin. Praca w polskiej dyplomacji powinna stanowić wyróżnienie nawet dla najlepszych specjalistów.

204. Należy zlikwidować Instytut im. Adama Mickiewicza, a całość promocji szeroko rozumianej kultury, a zwłaszcza języka polskiego, powierzyć istniejącym instytutom polskim.
205. Wzorem sławnych instytutów zagranicznych instytuty te mogłyby nosić miano najbardziej znanego polskiego naukowca – astronoma i ekonomisty – Mikołaja Kopernika.
206. Należy włączyć w struktury ministerstwa najlepszych analityków z obecnie funkcjonujących ośrodków naukowo-badawczych, takich jak Instytut Europy Środkowo-Wschodniej, Instytut Zachodni, Ośrodek Studiów Wschodnich i Polski Instytut Spraw Międzynarodowych.

4.5 RELACJE GOSPODARCZE

207. Podstawowym celem polskich placówek zagranicznych powinna być promocja polskiej gospodarki i informowanie polskich przedsiębiorców o zasadach prowadzenia działalności gospodarczej za granicą.
208. Należy udostępniać oficjalne tłumaczenia polskich aktów prawnych na język angielski.
209. Popieramy utrzymanie w UE jedynie ceł antydumpingowych i jednostronną eliminację pozostałych ceł przez Unię.
210. Należy sprzeciwiać się harmonizacji podatków na poziomie UE lub międzynarodowym.
211. Prywatne inwestycje zagraniczne w Polsce będą tym większe, im lepsze warunki działalności gospodarczej polskim przedsiębiorcom zaoferuje nasz kraj.
212. MSZ powinno formułować rekomendacje dotyczące wspierania rozwoju gospodarczego kraju w oparciu o najlepsze doświadczenia zagraniczne.
213. Ściągnięcie państwowych inwestycji zagranicznych wymaga zintensyfikowania nakładów na najważniejszych odcinkach dla polskiej gospo-

darki – przykładowo w Chinach pracuje około tysiąca niemieckich urzędników i zaledwie dziesięciu polskich.

4.6 POLACY POZA GRANICAMI

214. W interesie Polski leży popieranie reemigracji jej ludności.
215. Polacy mieszkający na Wschodzie powinni, pozostając w ścisłych, żywych i codziennych związkach z Polakami w Rzeczypospolitej, stanowić najlepszą wizytówkę naszego narodu w tej części Europy.
216. Promowanie mody na uczestnictwo dzieci i młodzieży w wycieczkach na Ziemię Zabranę będzie stanowić autentyczną zachętę do podtrzymywania tam śladów polskości oraz przyczyni się do poprawy statusu materialnego rodaków.
217. Należy przeciwdziałać próbom utożsamiania Polaków za granicą z konkretną tamtejszą opcją polityczną – Rzeczpospolita nie może stawiać Polaków przed ryzykiem konieczności wyboru między lojalnością wobec ich kraju a lojalnością wobec narodu.
218. Polacy wyjeżdżający na Zachód powinni otrzymywać wsparcie polskich placówek w egzekwowaniu warunków pracy czy dostępie dzieci do edukacji w języku polskim. To ostatni moment na stworzenie sieci polskich placówek edukacyjnych adresowanych do dzieci emigrantów.
219. Powinniśmy zbudować bazę genealogiczną, która setkom tysięcy Amerykanów, Argentyńczyków, Białorusinów, Brazylijczyków, Francuzów, Kanadyjczyków, Litwinów, Niemców (!), Rosjan czy Ukraińców pokaże ich polskie korzenie. Dotarcie do tych ludzi długoterminowo zwiększy sympatię do naszego kraju.

4.7 WSPÓŁPRACA REGIONALNA

220. Pięć największych państw Europy Środkowej (Czechy, Polska, Rumunia, Słowacja i Węgry), zamieszkiwanych przez ponad 80 milionów ludzi, łączą często wspólne interesy, które każde z nich może godnie reprezentować. Należy zintensyfikować pola wzajemnej współpracy i wypracować dla naszego kraju pozycję lojalnego sojusznika regionalnych interesów.
221. Dokończenie rozbudowy sieci przejść granicznych z obwodem kaliningradzkim Federacji Rosyjskiej to najlepsza metoda zbliżenia naszych społeczeństw.
222. Z tych samych powodów nalegamy na wdrożenie analogicznej umowy o małym ruchu granicznym z Białorusią.
223. Postulujemy poszerzenie przez UE dopuszczalnej strefy takiego ruchu na terytorium Europy do 100 km.
224. Zwolnienie obywateli Białorusi, Mołdawii i Ukrainy z konieczności płacenia za wizy do Polski pozwoli na intensyfikację wzajemnych kontaktów.
225. Szczególną rolę w zacieśnianiu relacji gospodarczych z Rosją może pełnić Białoruś, która jest w stanie stworzyć warunki do dobrej współpracy przedsiębiorców z obu państw.
226. Obserwowany wzrost znaczenia państw nordyckich i ogromne możliwości stojące przed Turcją, uwarunkowane jedynie postępami pojednania z Kurdami, stanowią dla Polski inspirację do stworzenia pomostu infrastrukturalnego łączącego Bałtyk z państwami basenu Morza Czarnego i Adriatyckiego, Północ z Azją i Afryką.
227. Należy wspierać osiedlanie się w Polsce obywateli państw bliskich nam historycznie i kulturowo (Białoruś, Czarnogóra, Macedonia, Mołdawia, Rosja, Serbia, Ukraina).

4.8 UNIA EUROPEJSKA

228. Dla dalszego funkcjonowania UE kluczowe znaczenie ma dalsza współpraca Francji i Niemiec. Dlatego należy intensyfikować kontakty z tymi dwoma państwami i wykorzystywać formułę trójkąta weimarskiego do akcentowania interesów państw Europy Środkowo-Wschodniej.
229. W przypadku podziału państw członkowskich należy przyjąć, iż ich części składowe pozostaną w UE, chyba że społeczeństwa tych państw zadecydują inaczej.
230. Opowiadamy się za rozszerzeniem UE o kolejne państwa europejskie, jeśli tylko zechcą do niej przystąpić, zwłaszcza o Serbię, Czarnogórę, Macedonię i Mołdawię.
231. Polska w UE powinna działać na rzecz budowy infrastruktury w układzie południkowym.
232. Podzielamy dążenia do odbiurokratyzowania UE i wspierania programów oszczędnościowych, nie podzielamy natomiast obaw przed pogłębianiem integracji zgodnie z modelem różnicy prędkości.
233. UE potrzebuje głębokiej deregulacji, w wyniku której nastąpi weryfikacja całego prawa unijnego pod kątem jego pomocniczości, identyfikacji grup wspieranych i faktycznego przybliżania deklarowanych celów.
234. Oceny skutków regulacji UE powinny być przygotowywane z uwzględnieniem wpływów na poszczególne gospodarki państw i krajów w państwach federalnych.
235. Przeciwstawiamy się stosowaniu praktyk monopolistycznych i ukrytej pomocy przez niektóre państwa UE ze szkodą dla wspólnego rynku, a zwłaszcza dla polskich przedsiębiorców.
236. Postulować należy zwiększenie swobody państw członkowskich w dysponowaniu przyznanymi im środkami z budżetu UE, jeżeli sprzyjać to będzie redukcji ich zadłużenia, pod warunkiem wbudowania mechanizmów gwarantujących trwałość tego procesu. Przykładowo

- państwo zadłużone mogłoby mieć zmniejszoną składkę członkowską oraz pomoc unijną o kwotę, którą zdecyduje się przekazać na spłatę wierzytelności.
237. Podobne zasady mogłyby obowiązywać przy przeznaczaniu środków na wzrost zdolności obronnych UE przez państwa peryferyjne.
238. Opowiadamy się przeciwko akcesji Polski do strefy euro tak długo, aż nasza gospodarka nie stworzy z nią optymalnego obszaru walutowego (takiego, w którym ma miejsce swobodny przepływ czynników produkcji).
239. Data ewentualnej akcesji do strefy euro powinna być potwierdzona w referendum.

ROZDZIAŁ 5. SPRAWY SKARBOWE

5.1 ZAŁOŻENIA

- 240. Poprawa sytuacji finansowo-gospodarczej państwa wymaga konsekwentnych starań. Dotychczas – przy podobnych ograniczeniach jak w Polsce – udało się jedynie Nowej Zelandii.
- 241. Konstytucja powinna zawierać zakaz uchwalania niezrównoważonych budżetów w jednostkach sektora finansów publicznych posiadających własną osobowość prawną.
- 242. Państwo powinno wycofywać się z działalności produkcyjnej i ograniczać ilość wydatkowanych pieniędzy w stosunku do PKB.
- 243. Ponieważ niektóre obszary aktywności gospodarczej są ściśle kontrolowane przez inne państwa (energetyka, finanse, media, telekomunikacja czy sektor zbrojeniowy), Polska powinna prowadzić w nich efektywną politykę regulacyjną lub – w zakresie eksploatacji zasobów naturalnych – właścicielską.

5.2 PIENIĄDZ

- 244. Należy stanowczo odrzucić tezy o dobroczynnych skutkach wzrostu cen. Celem banku centralnego nie może być psucie polskiego pieniądza, lecz dbanie o jego wartość.
- 245. Jedynie stabilizacja cenowa zachęci polskich przedsiębiorców i konsumentów do zwiększenia liczby kredytów zaciąganych w walucie kra-

- jowej, gdyż przyczyni się do spadku nominalnych stóp procentowych oraz zmniejszenia ryzyka niespłacalności i obniżenia realnych stóp procentowych.
246. Bank centralny nie powinien zajmować się promowaniem obcego pieniądza, w szczególności euro.
247. Bank centralny nie powinien prowadzić „akcji edukacyjnych”, które ingerują w wolność mediów i wpływają na opinię publiczną.
248. Pełna jawność informacji o rezerwach, polityce lokowania środków i związanych z nimi transakcjach banku centralnego gwarantuje ich bezpieczeństwo i możliwość uczciwej oceny kierownictwa banku centralnego.
249. Należy sprowadzić do kraju polskie złoto zdeponowane za granicą oraz powiększać rezerwy kruszcowe kosztem innych aktywów.

5.3 DOCHODY

250. Postulujemy konstytucyjne ograniczenie maksymalnej wielkości danin publicznych do 1/3 PKB.
251. System dochodów w możliwie minimalnym stopniu może pełnić funkcje pozafiskalne.
252. Wypłaty środków z sektora finansów publicznych dla osób fizycznych (wynagrodzenia, emerytury, renty, zasiłki) będą naliczane i dokonywane w kwotach netto, tzn. po potrąceniu dzisiejszych składek i podatków bezpośrednich. Pobieranie przez państwo podatków od siebie samego to kuriozum.
253. Zmiany podatkowe powinny prowadzić do minimalizacji liczby podmiotów zobowiązanych do kontaktowania się z urzędami skarbowymi. Należy skończyć z rozdzieleniem funkcji podatnika i płatnika.
254. Uproszczenie prawa podatkowego pozwoli na jego kodyfikację.

255. Wszystkie podatki są złe. Nie ma podatków neutralnych. Największą szkodliwość społeczną generują daniny nakładane na pracę, z których dziś pochodzi większość dochodów publicznych. Sytuacja ta powinna zostać zmieniona.
256. Małym przedsiębiorcom należy dać możliwość wyboru, czy chcą być opodatkowani na zasadach uproszczonych czy ogólnych.
257. Podatek od budowli należy zmniejszyć z 2% do 0,2% ich wartości. Powinien być też odliczany od innych podatków.

5.4 DANINY OD OSÓB FIZYCZNYCH

258. Trzeba skończyć z podtrzymywaniem w Polsce założeniem o ekonomicznym związku między wysokością odprowadzanych składek a wysokością rent i emerytur. Związek ten ma wyłącznie charakter prawny. ZUS i KRUS są coraz bardziej dofinansowywane z budżetu państwa.
259. Utrzymywanie progresji podatkowej to też fikcja, gdyż w praktyce podatki o najwyższej stawce opłacają pracownicy sfery budżetowej i spółek skarbu państwa, czyli fiskus sam sobie.
260. Postulujemy likwidację składek na Fundusz Gwarantowanych Świadczeń Pracowniczych, Fundusz Pracy, Fundusz Ubezpieczeń Społecznych (emerytalnych kilku rodzajów, rentowych dwóch rodzajów, wypadkowych i chorobowych), Narodowy Fundusz Zdrowia oraz likwidację podatku dochodowego od osób fizycznych.
261. Zmiana ta spowoduje, że wszystkie umowy z osobami fizycznymi byłyby podpisywane przez pracodawców w kwotach netto, gdyż te są właśnie punktem odniesienia dla pracowników.
262. Wszystkie zlikwidowane daniny należy zastąpić jednym podatkiem od wypłat na rzecz osób fizycznych i co roku je obniżać z obecnych 62% pensji netto do poziomu 25% pensji netto.

263. Obniżki należy rozpocząć od wynagrodzeń minimalnych tak, by jak najszybciej kwota 1 680 brutto miesięcznie stała się kwotą 1 680 netto miesięcznie, bez strat dla przedsiębiorców.
264. Podatek od spadków powinien zostać zlikwidowany.

5.5 DANINY OD MAŁYCH PRZEDSIĘBIORCÓW

265. Należy zmniejszyć opodatkowanie i uprościć rozliczenia małych przedsiębiorców, czyli około połowy wszystkich podmiotów prowadzących działalność gospodarczą. Przez małych przedsiębiorców można rozumieć podmioty, które osiągają przychody wyłącznie z działalności krajowej i nie objętej akcyzą w wysokości do 150 tysięcy PLN netto rocznie (12,5 tysiąca PLN netto miesięcznie).
266. Docelowo należy zrównać opodatkowanie wszystkich osób uzyskujących przychody nieobjęte podatkiem od wypłat, w tym przedsiębiorców i rolników.
267. Mali przedsiębiorcy opodatkowani na zasadach uproszczonych prowadziliby jedynie ewidencję przychodów.
268. Zgodnie z zasadami uproszczonymi mały przedsiębiorca odprowadzałby jedną daninę zastępującą dotychczasowe składki na Fundusz Pracy, Fundusz Ubezpieczeń Społecznych i Narodowy Fundusz Zdrowia, a także podatek dochodowy od osób fizycznych oraz podatki od towarów i usług.
269. Danina taka wynosiłaby 20% przychodu, ale nie więcej niż 12 000 złotych rocznie (czyli do 1 000 złotych miesięcznie). Przedsiębiorca o niskich przychodach, np. 1 200 złotych miesięcznie, płaciłby tylko 240 złotych wszystkich danin, a nie – tak jak to jest obecnie – 1 000 złotych samych składek do ZUS.
270. Zasady uproszczone skutkowałyby wystawianiem uproszczonych rachunków w kwotach netto zamiast faktur VAT.

5.6 DANINY OD DUŻYCH PRZEDSIĘBIORCÓW

271. Duży przedsiębiorcy to wszystkie podmioty, które nie są małymi przedsiębiorcami.
272. Duży przedsiębiorcy prowadziliby pełną księgowość.
273. Obowiązki fiskalne takich podmiotów obejmowałyby VAT i akcyzę, podatek kwotowy i nowy podatek korporacyjny.
274. VAT opłacany byłby na obecnych zasadach.
275. Stawki akcyzy należy zmniejszyć do najniższego z możliwych poziomów, jakie wymaga Unia Europejska. Na forum UE będziemy zabiegali o obniżenie tych stawek.
276. Stawka VAT powinna zostać ujednoczona na poziomie nie wyższym niż 20%.
277. Podatek kwotowy wynosiłby 1 000 złotych miesięcznie.
278. Nowy podatek korporacyjny miałby na celu opodatkowanie faktycznych zysków osób prawnych, z których w chwili obecnej tylko 1/3 płaci podatek dochodowy od osób prawnych (CIT). Wśród nich są często spółki z udziałem Skarbu Państwa.
279. Docelowo podatek korporacyjny mógłby wynosić 1% przychodu ze sprzedaży. W okresie przejściowym CIT wynosiłby nie mniej niż 0,5% przychodu.
280. W alternatywnym wariantcie podatek korporacyjny naliczono by od przychodu pomniejszonego o te koszty zatrudnienia, od których odprowadzono podatek od funduszu płac.
281. Wszyscy przedsiębiorcy powinni mieć pełne prawo odliczania VAT od zakupionego paliwa.

5.7 SYSTEM WYDATKÓW

282. Podstawą wydatkowania pieniędzy środków publicznych powinna być pełna jawność.
283. Postulujemy stopniową i konsekwentną obniżkę wydatków publicznych do 1/3 PKB.
284. Tempo obniżki wydatków powinno być dużo szybsze niż dochodów, dzięki czemu dług publiczny jak najszybciej zacznie maleć.
285. Dotowanie produkcji powinno zostać zakazane, poza wyjątkami wynikającymi z prawa unijnego.
286. Działalność informacyjna jednostek publicznych powinna odbywać się co do zasady w Internecie. Jednostki te powinny mieć zakaz wydawania środków na reklamę zewnętrzną. Finansowanie prasy przez państwo i samorzady to ingerencja w jej niezależność.
287. Należy skończyć z pozabudżetową alokacją środków i włączyć fundusze celowe do budżetu.
288. Wydatki państwa powinny zostać podzielone między szczegółowo opisane zadania, co pozwoli wprowadzić budżet zadaniowy w kraju.
289. Budżet powinien być uzupełniony o 4-letnią projekcję. Niewykorzystane w danym roku środki krocząco przesuwano by na kolejny rok budżetowy.
290. Jednostki sektora finansów publicznych powinny regulować płatności nie później niż w terminie 30 dni.
291. Samorzady powinny mieć zagwarantowane środki na oddolną realizację zadań publicznych w oparciu o budżety zadaniowe.
292. Sprawozdanie z wykonania budżetów jednostek sektora finansów publicznych powinny być poddawane niezależnemu audytowi.

5.8 DŁUG PUBLICZNY

293. .

294. Wysokość długu publicznego powinna być w systematyczny sposób redukowana, zgodnie z długoterminowym harmonogramem, gdyż zwiększy to podmiotowość kraju, pozwoli na obniżkę podatków, które obciążają najuboższych i umożliwi naturalne zmniejszenie cen kredytu, dławiących dziś inwestycje.
295. W pierwszej kolejności należy spłacać długi zagraniczne, wykorzystując wzrost wartości złotego wynikający z dotacji z UE oraz transferów od emigrantów.
296. Możliwie szybko należy ograniczyć długi samorządów i pozabudżetowych jednostek sektora finansów publicznych, w tym państwowych osób prawnych.
297. Ewentualne transfery z OFE do ZUS powinny skutkować automatycznym obniżaniem progu zadłużenia w Konstytucji.
298. Zaciąganie długu powinno być ograniczone jedynie do stanu wyjątkowego, wojennego lub wojny.
299. Należy ustalić sprawiedliwy mechanizm wykupu przedwojennych obligacji Skarbu Państwa.
300. Informacje o wszelkich formach zadłużenia i stanie zobowiązań długoterminowych państwa powinny być publicznie dostępne (kto, co, od kogo, na ile, za ile).

5.9 REPRYWATYZACJA

301. Kwestie reprivatyzacji powinny zostać ostatecznie zamknięte.
302. Należy ustalić zakres wszelkich roszczeń reprivatyzacyjnych wobec podmiotów publicznych.
303. Zobowiązania państwa trzeba zrealizować w całości; tam, gdzie to możliwe, powinien nastąpić zwrot mienia w naturze.

304. W pierwszej kolejności należy zakończyć sprawy wynikające z łamania prawa obowiązującego w Polsce od 1944 roku, w tym ograniczeń w wysokości zwrotu mienia zabużańskiego.
305. Kolejne kroki powinny dotyczyć zwrotów mienia przejętego bez pełnych odszkodowań.
306. Zakończenie zwrotu majątku związków wyznaniowych pozwoli na likwidację Funduszu Kościelnego.

5.10 MAJĄTEK PAŃSTWA I ZAMÓWIENIA PUBLICZNE

307. Docelowo w rękach państwa powinny pozostać tylko kluczowe strategiczne przedsiębiorstwa związane z infrastrukturą.
308. Pozostałe przedsiębiorstwa i wybrane zakłady budżetowe należy prywatyzować wyłącznie przez aukcje lub giełdę, bez przywilejów.
309. W prawie UE powinna być przyjęta zasada wzajemności dotycząca możliwości inwestowania podmiotów pozaunijnych w infrastrukturę przesyłową.
310. Wprowadzenie stabilnego systemu podatków od zasobów naturalnych pozwoli na prywatyzację ich pozyskiwania z uwzględnieniem interesu publicznego.
311. Rynek pocztowy wymaga deregulacji i prywatyzacji Poczty Polskiej.
312. Program „Inwestycje Polskie” należy zakończyć – państwo nie powinno na polu gospodarczym konkurować ze swoimi przedsiębiorcami i obywatelami.
313. Tam, gdzie prawo UE na to pozwala, zamówienia publiczne należy realizować z wolnej ręki, przy pełnej jawności wybranych ofert.
314. Warunki zamówień powinny umożliwiać udział małych przedsiębiorstw, dzięki czemu skróci się łańcuch podwykonawców.

315. Jeżeli kryterium wyboru najkorzystniejszej oferty w przetargu jest cena, to jego zwycięzca powinien otrzymywać wynagrodzenie równe cenie z przedostatniej najlepszej propozycji.
316. Należy stworzyć centralny rejestr nieruchomości publicznych wraz z oznaczeniem umów długoterminowo je obciążających (np. najmu czy dzierżawy).
317. Instytucja użytkownika wieczystego powinna zostać trwale zniesiona.
318. Zmniejszenie liczby pracowników pozwoli na zmniejszenie kosztów pośrednich funkcjonowania urzędów, w tym na minimalizację liczby obiektów publicznych i ich scalanie.
319. Należy automatycznie uruchamiać wszelkie możliwe regresy wobec urzędników i sędziów.

ROZDZIAŁ 6. MECENAT PUBLICZNY

6.1 KULTURA

320. Głównym zadaniem państwa w obszarze kultury jest ochrona zabytków i opieka nad nimi. Należy dążyć do możliwie szerokiego włączenia zasobów zabytkowych w realizację innych działań publicznych, gdyż utrzymywanie niewykorzystanych budowli kosztują zbyt dużo.
321. Prowadzenie muzeów powierzyć należy podmiotom prywatnym, fundacjom i stowarzyszeniom.
322. Brak chętnych do prowadzenia muzeum powinien skłaniać do prezentowania jego zasobów w formie czasowych wystaw oraz w Internecie.
323. Należy uchwalić ustawę o miejscach pamięci narodowej i przypisać w niej opiekę nad miejscami pamięci oraz nad grobami i cmentarzami wojennymi do zadań własnych gminy.
324. Groby poległych żołnierzy, niezależnie od narodowości, powinny zostać otoczone opieką na zasadach przyjętych w relacjach międzynarodowych.
325. Pomniki poświęcone pamięci żołnierzy obcych armii powinny znaleźć się na cmentarzach, pozbawione dwuznacznych treści.
326. Dotacje do kultury nie powinny wspierać kultury najnowszej, która jest w trakcie kształtowania.
327. Instytucje publiczne powinny mieć zakaz organizacji masowej rozrywki i jej finansowania.
328. Należy odejść od finansowania filmów szkalujących dobre imię Polski i jej mieszkańców. Wspieranie działalności filmowej będzie ograniczone wyłącznie do zamawiania dzieł promujących Polskę za granicą.

329. Należy zmaksymalizować liczbę wydawanych koncesji radiowo-telewizyjnych celem zwiększenia konkurencji na tym rynku.
330. W rękach rządu może zostać co najwyżej jeden kanał telewizyjny i jeden radiowy.
331. Abonament radiowo-telewizyjny zostanie zniesiony.
332. O ewentualne środki na realizację misji publicznej mogłaby się ubiegać każda stacja za każdy z programów ją realizujących.
333. Rada Ochrony Pamięci Walk i Męczeństwa powinna stać się częścią Instytutu Pamięci Narodowej.
334. Pion prokuratorski IPN powinien być włączony do prokuratury.
335. Polska powinna wystąpić o zwrot wszelkich archiwów należących w przeszłości do państw polskich. Archiwa te należy zeskanować, udostępnić w Internecie i sukcesywnie opracowywać także w formacie tekstowym.

6.2 KULTURA FIZYCZNA

336. Wydatki publiczne na kulturę fizyczną powinny dotyczyć promocji sportu wśród dzieci i młodzieży do lat 18.
337. Środki publiczne dla dorosłych powinny być uzależnione od osiągniętych przez nich efektów.
338. Sektor sportu i sektor publiczny należy możliwie zdecydowanie rozdzielić. Jednostki samorządu terytorialnego nie powinny mieć udziałów w spółkach sportowych. Publiczną infrastrukturę sportową należy udostępniać klubom na jawnych i niedyskryminujących zasadach.
339. W szczególności trzeba odciąć związki sektora publicznego ze światem piłki nożnej. Ani państwo, ani miasta nie powinny bezpośrednio ani pośrednio finansować osób, które indywidualnie zarabiają miliony, ale razem przyczyniają się często do pogorszenia wizerunku naszego kraju.

340. Należy przywrócić prawo do normalnej gry w pokera.

2.2.4 Imprezy masowe

341. Przepisy dotyczące organizacji imprez masowych wymagają liberalizacji w kwestiach dotyczących zabezpieczenia obiektu i zwiększenia elastyczności w dostępie do infrastruktury sportowej (np. dzięki trybunom z miejscami stojącymi).

342. Zmniejszenie wpływu i roli administracji państwowej oraz policji przy organizacji imprez masowych pozwoli na zmniejszenie kosztów organizacji imprez masowych.

343. Należy stworzyć warunki dla prowadzenia zorganizowanego dopingu w trakcie imprez sportowych, włącznie z użyciem materiałów pirotechnicznych, z zachowaniem procedur bezpieczeństwa i odpowiedzialności stowarzyszeń kibiców za ewentualne szkody.

344. Niekonstytucyjne przepisy ograniczające prawa obywatelskie uczestników imprez masowych (np. instytucja zakazu klubowego) zostaną wyeliminowane.

6.3 NAUKA

6.3.1 Założenia

345. Państwo może ponosić wydatki na naukę, by korzystać z jej efektów (np. wydatki związane z obronnością) lub dla budowania prestiżu i poczucia wspólnoty.

346. Należy stworzyć jasny model podziału pomiędzy naukowców i państwo efektów badań finansowanych za pomocą publicznych grantów lub stypendiów.

347. Wyniki badań nie zakończone patentami będą umieszczane w Internecie.

348. Dysponentem publicznych środków na badania naukowe powinien być naukowiec jako kierownik projektu. Naukowiec decydowałby, ile zapłacić współpracownikom, z którego laboratorium czy biblioteki korzystać, czy potrzebuje pracowników administracyjnych i woźnych do pomocy, czy też nie.
349. Instytuty naukowe musiałyby konkurować o naukowców jakością obsługi grantów, a nie pobierać haracz na rzecz utrzymania bezproduktywnych pracowników.
350. W efekcie wynagrodzenia naukowców zdecydowanie wzrosłyby, a liczba etatów „naukowych” i administracyjnych zmniejszyłaby się. Obecna sytuacja, w której naukowcy ze stopniem doktora zarabiają około 2000 netto, skutkuje drenażem intelektualnym kraju.

6.3.2 Stopnie akademickie

351. Szkoły wyższe nadawałyby następujące stopnie akademickie: licencjata (inżyniera), magistra i doktora.
352. Habilitacja i profesura zostałyby zniesiona.
353. W związku ze zmianą sposobu finansowania szkół wyższych sztuczne wyróżnienia etatów wykładowcy, starszego wykładowcy czy docenta stałyby się niepotrzebne.
354. Stopień doktora nadawałaby Rada szkoły wyższej po zapoznaniu się z recenzjami dorobku naukowego doktoranta, w tym rozprawy doktorskiej, oraz pisemną odpowiedzią doktoranta na zarzuty. Obrona ustna zostałaby zniesiona.
355. Dorobek naukowy doktoranta i jego odpowiedź na zarzuty publikowane byłyby w Internecie.
356. Recenzentów wybierałaby Rada szkoły wyższej spośród listy chętnych doktorów do oceniania prac z danej dziedziny.
357. Każdy mógłby wnieść zastrzeżenia do dorobku doktoranta.

6.4 WYZNANIA RELIGIJNE ORAZ MNIEJSZOŚCI NARODOWE I ETNICZNE

358. Państwo powinno dokonać ostatecznego zwrotu majątku uznawanych przez siebie kościołów i związków wyznaniowych.
359. Zamknięcie tych kwestii pozwoli na likwidację Funduszu Kościelnego.
360. Państwo nie będzie finansować kościołów ani organizacji religijnych z racji ich statusu. Finansowanie działalności o charakterze kulturalnym, np. ochrony zabytków, czy edukacyjnym, prowadzonej przez kościoły i związki wyznaniowe, odbywać się będzie na zasadzie niedyskryminacyjnej względem innych podmiotów.
361. Wszystkie dialekty języka polskiego, w tym różne gwary śląskie, zasługują na ochronę. Zdecydowany sprzeciw budzi próba standaryzacji tych gwar, równoznaczna z ich likwidacją w długim okresie.

ROZDZIAŁ 7. POLITYKA SPOŁECZNA

7.1 OŚWIATA I WYCHOWANIE

362. Celem państwa w obszarze oświaty i wychowania jest zapewnienie wszystkim dzieciom możliwości zdobycia wykształcenia, stwarzającego szansę na dalszy rozwój.
363. Obowiązek edukacji należy znieść. W praktyce obowiązek ten skutkuje promowaniem do kolejnych klas nawet najgorszych uczniów, co przekłada się na systematyczny spadek poziomu nauczania.
364. Państwo może zapewniać finansowanie edukacji wyłącznie osobom niepełnoletnim.
365. Wszystkie świadczenia publiczne związane z edukacją i wychowaniem należy połączyć.
366. Wykształcenie dzieci nie może zależeć od kondycji polskiej klasy politycznej i jej ideologicznie zmotywowanych wyborów. Kształcenie dzieci to prawo i obowiązek rodziców.
367. Wydatki na edukację byłyby równe na każde dziecko i przekazywane rodzicom w formie bonu z budżetu państwa.
368. Bon uprawniałby do finansowania wychowania dzieci oraz do kupowania usług edukacyjnych od zorganizowanych placówek edukacyjnych lub innych podmiotów, np. korepetytorów, szkółek przydomowych, parafialnych czy prowadzonych przez organizacje pozarządowe.
369. W przypadku patologii orzeczonych sądownie bonem dysponowałby kurator danego dziecka.
370. Mienie służące do prowadzenia zajęć zostałyby sprywatyzowane.

371. W okresie przejściowym w placówce publicznej dyrektora wybieraliby wyłącznie rodzice dzieci uczęszczających do tej placówki. Dobór kadry nauczycielskiej zależałby wyłącznie od dyrektora placówki publicznej.
372. Nauczyciele dostawaliby wynagrodzenia na podstawie indywidualnie negocjowanych umów, których podstawą byłaby liczba godzin kontaktowych z uczniem.
373. Stanowiłoby to zachętę do organizowania przez placówki opieki nad dziećmi w okresie wakacyjnym.
374. Minimalizacji uległaby liczba obowiązków sprawozdawczych nauczycieli.
375. Likwidacji uległby przymus zatrudniania nauczycieli na etatach.
376. Karta Nauczyciela zostałaby zlikwidowana, a w okresie przejściowym dokonano by rekompensaty utraty ewentualnych praw nabytych.
377. System ustawowego awansu zawodowego uległby likwidacji.
378. Ministerstwo organizowałoby egzamin maturalny według wytycznych ogłoszonych na 4 lata przed terminem egzaminu.

PRZYKŁADOWA KONCEPCJA EDUKACYJNA

Nauczyciel

Niech nauczyciel:

- 1) dostaje **50 PLN brutto brutto** za 45 minut ZAJĘĆ,
- 2) prowadzi 6 godzin dziennie zajęć (dużo, ale dziś ma szkołę, korepetycje i kursy),
- 3) pracuje przez 5 dni w tygodniu,
- 4) pracuje przez 38 tygodni w roku (52 - 9 za VII i VIII - 2 zimowe - 1 BN - 1 Wielkanoc - 1 zapasu).

Koszt pracy nauczyciela sięgnąłby $50 * 6 * 5 * 38 = 57\ 000$ PLN rocznie, czyli **4 750 PLN** przez 12 miesięcy. Oczywiście pensja by była wypłacana przez 10 miesięcy w kwocie 5 700, bo za wolne by się nie płaciło.

W proponowanym systemie podatkowym dawałoby to 3 800 na rękę. Dwoje rodziców-nauczycieli miałoby 7 600 na rękę. Przy starym obciążeniu 18 godzinami wychodziłoby 2 280 netto na rękę, przy 20 godzinach 2532 netto.

6 godzin zajęć dziennie to dużo, bo do tego dochodzą obowiązki dodatkowe, przy czym konieczne byłoby zminimalizowanie biurokracji. Zażalenie - zostaje sporo tygodni wolnych lub mniej zajętych. Nauczyciele wiedzą, że są pracownikami **sezonowymi**, i nikogo nie powinno obchodzić, jak pracują we własnej firmie w czasie wolnym.

Wady - nie ma urlopów zdrowotnych, wcześniejszych emerytur, dodatków, awansów, wysługi lat itp. Jedyna możliwość poprawy to negocjacje stawki z dyrektorem lub więcej zajęć.

Dyrektor

Teraz patrzymy od strony dyrektora. Musi sfinansować wynagrodzenia swoje itp., nauczycieli, koszty budynków i koszty pomocy naukowych. Policzymy, ile trzeba na pokrycie wynagrodzenia nauczyciela.

Niech:

- 1) klasa liczy 10 dzieci,
- 2) każde dziecko za godzinę przynosi dyrektorowi 5 złotych,
- 3) dziecko ma 6 godzin zajęć dziennie,
- 4) chodzi do szkoły przez 5 dni w tygodniu,
- 5) chodzi do szkoły przez 38 tygodni w roku.

Taka klasa przynosiłaby 57 000 PLN rocznie, czyli **5 700 PLN** od dziecka rocznie i 475 PLN od dziecka przez 12 miesięcy. Przy klasie 20-osobowej mamy u dyrektora podwojenie tej kwoty, a przy 30-osobowej (w jakiej kiedyś wszyscy się uczyli) potrójnie.

10 uczniów gwarantuje wynagrodzenie 1 nauczyciela.

Finansowanie

Państwo z samorządami w 2011 roku wydało na oświatę i wychowanie 58 mld PLN. W 2012 roku nakłady pewnie sięgnęły 60 mld PLN, z czego od państwa ok. 41 miliardów (39 mld PLN subwencji 2012 + 2 mld innych wydatków, jakie były w 2011).

Dzieci do 18 roku życia - włącznie z niemowlętami! - było w 2012 roku 7 066 768, co dawałoby **5 800 PLN** na dziecko od samego państwa rocznie. Czyli o 100 PLN więcej, niż trzeba. Dodatkowo, rodziny dzieci w wieku poniżej szkolnego też dostawałyby **5 800 PLN** rocznie (483 złote miesięcznie)!

Środki od państwa wystarczają więc na sfinansowanie 50 PLN za godzinę zajęć nauczyciela w klasach 10-osobowych. Samorzady zaś - ze środków własnych i manipulując liczbą osób w klasie - musiałyby sfinansować pozostałe wydatki.

Etaty

W 2012 roku osób w wieku 6-18 było w Polsce około 4 606 141. Oznaczałoby to zapotrzebowanie na:

- 460 614 nauczycieli przy klasach 10-osobowych,
- 230 307 nauczycieli przy klasach 20-osobowych,
- 153 538 nauczycieli przy klasach 30-osobowych.

W 2011 roku w Polsce w szkołach podstawowych i dalszych zatrudniano 408 139 **etatów** nauczycielskich. Czyli klasy powinny być 10-osobowe, ale takich nie mamy.

7.2 PRACA

379. Celem państwa w obszarze pracy jest stworzenie warunków sprzyjających uzyskaniu zatrudnienia osób, które nie chcą na własne ryzyko same prowadzić działalności gospodarczej.
380. Najistotniejszym czynnikiem służącym zwiększeniu liczby miejsc pracy jest obniżka opodatkowania i oskładkowania pracy.
381. Państwo nie jest w stanie efektywnie odpowiadać za pośrednictwo pracy.
382. Zgodnie z obecną Konstytucją prawo do świadczeń zdrowotnych finansowanych ze środków publicznych powinno być powszechne. Jego realizacja nie może zależeć od uzyskania statutu zatrudnionego bądź bezrobotnego.
383. Należy zlikwidować marnotrawstwo środków publicznych związane z tzw. aktywnymi formami zwalczania bezrobocia.
384. Należy zlikwidować Centrum Partnerstwa Społecznego „Dialog” im. Andrzeja Bączkowskiego, Instytut Pracy i Spraw Socjalnych, Instytut Rozwoju Służb Społecznych oraz Centralny Instytut Ochrony Pracy. Zadania naukowe powinny przejąć katedry wyższych szkół technicznych i ekonomicznych.
385. Działalność Ochotniczych Hufców Pracy należy zakończyć.
386. Związki zawodowe powinny mieć pełne prawa przysługujące stowarzyszeniom. Ich działalność, a zwłaszcza etaty związkowe, utrzymywaliby wyłącznie członkowie.
387. Umowy cywilnoprawne i umowy o pracę powinny być docelowo tak samo opodatkowane – najniżej jak się da.

7.3 RODZINA

388. Celem państwa w obszarze rodziny jest wzmocnienie i ochrona naturalnych więzi społecznych, jakie kształtują się w rodzinie.
389. Należy zlikwidować wszelkie przepisy dyskryminujące dzieci z rodzin pełnych.
390. Obowiązek alimentacyjny powinien zostać ograniczony do ukończenia 18 roku życia.
391. Alimenty powinny być dochodzone jak wszystkie inne zobowiązania, a ich niepłacenie karane jak niepłacenie długów.
392. Każdy po uzyskaniu pełnoletności miałby 2 lata na wytoczenie rodzicom powództwa i udowodnienie, że rodzicom nie należą się od niego alimenty na wypadek ich problemów finansowych. Wygrana taka oznaczałaby rezygnację z prawa do spadku po rodzicach. Pozwoliłoby to na uniknięcie sytuacji, w której rodzice u kresu swych dni nie mogą doprosić się pomocy od swych dzieci, którymi rzekomo nie zajmowali się 40 lat wcześniej.
393. Ustawa o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie powinna zostać uchylona w całości.
394. Należy skończyć z dyskryminacją przez sądy rodzinne ojców. W przypadkach, w których orzeczenie o rozwodzie nie stwierdza wyłącznej winy jednego z małżonków, a nie ma jednoznacznych wskazań do powierzenia władzy rodzicielskiej jednej osobie, kwestię tę powinno się rozstrzygać w drodze losowania lub stosować opiekę naprzemienną.
395. Odbieranie dzieci z rodzin z powodu biedy rodziców nie może mieć miejsca.
396. Domniemanie dziedziczenia długów trzeba zlikwidować. Dziedziczenie ustawowe powinno obejmować jedynie nadwyżkę majątku nad długami zmarłego (tzw. dziedziczenia z dobrodziejstwem inwentarza).
397. Instytucja zachowku powinna zostać zlikwidowana.

398. Jednemu z rodziców przysługiwałby dodatek rodzicielski w wysokości 850 złotych miesięcznie przez dwa lata od urodzenia dziecka, niezależnie od bonu edukacyjnego.

7.4 SZKOLNICTWO WYŻSZE

7.4.1 Podstawy funkcjonowania uczelni

399. Celem państwa w obszarze szkolnictwa wyższego jest dostarczenie specjalistycznej wiedzy możliwie szerokiej grupie młodzieży. Szkolnictwo wyższe wiąże się zatem z działalnością dydaktyczną realizowaną na odpowiednim poziomie.
400. Gwarancją tego poziomu stanowić powinno powierzanie prowadzenia wykładów i przeprowadzania egzaminów osobom ze stopniem doktora.
401. Uczelnie ze swej natury są korporacjami. W skład tej korporacji powinni wchodzić studenci, absolwenci studiów, wypromowani doktorzy oraz aktualni pracownicy tak, by większość głosów w organach uchwałodawczych należała do osób ze stopniem doktora, ale nie do aktualnych pracowników. Bez istotnego wzmocnienia głosu absolwentów polskim uczelniom grozi dalsze obniżanie poziomu nauczania.
402. Państwowe szkoły wyższe należy sprywatyzować, przekazując wyżej zdefiniowanym korporacjom ich dotychczasowy majątek. Państwu i jednostkom samorządu terytorialnego powinno przysługiwać prawo pierwokupu tego majątku, gdyby dana uczelnia chciała się jego pozbyć.
403. Uczelnie powinny mieć zagwarantowaną silną autonomię. Państwo mogłoby formułować jedynie zalecenia programowe dotyczące poszczególnych kierunków studiów.

404. Każda uczelnia we własnym zakresie przeprowadzałaby rekrutację na studia.

7.4.2 Finansowanie uczelni

405. Należy odejść od faktycznego wspierania przez państwo edukacji osób pochodzących z zamożniejszych rodzin. Dziś taka właśnie młodzież stanowi większość studentów uczelni publicznych.

406. Trzeba skończyć z faktycznym dotowaniem przez Polskę innych państw, związanej z emigracją z Polski osób z wyższym wykształceniem.

407. Aby uniknąć tych negatywnych zjawisk należy oprzeć finansowanie studiów na systemie kredytów.

408. Maksymalną kwotę kredytu ustalano by w ustawie budżetowej bez zróżnicowania kierunku studiów. Aby wykształcić dobrych legislatorów czy humanistów potrzebne są nie mniejsze środki, niż do wykształcenia dobrych lekarzy czy inżynierów.

409. Stopa oprocentowania kredytu byłaby równa stopie inflacji.

410. Masowe stypendia naukowe należy zlikwidować. Wycenę wiedzy powinien zapewniać rynek pracy.

411. System stypendiów naukowych dla wybitnych studentów, pragnących zostać naukowcami, można powiązać z finansowaniem nauki i uzależnić od dalszej pracy w kraju przez ustalony z góry czas i na określonych warunkach.

412. Masowe stypendia socjalne należy zlikwidować. Studenci co do zasady są osobami dorosłymi, w sile wieku, i albo sami powinni się utrzymywać, albo traktować studia jako inwestycję w zwiększenie swoich kwalifikacji.

413. Łączne wydatki na szkolnictwo wyższe, zwłaszcza w dobie kryzysu demograficznego, należy istotnie zmniejszyć, zwiększając ewentualnie wydatki na naukę.

7.4.3 Postulaty szczegółowe

- 414. Należy upowszechnić publikowanie podręczników w wersji elektronicznej, aby minimalizować koszt dostępu do wiedzy dla studentów.
- 415. Należy zlikwidować ustawowe regulacje dotyczące postępowań dyscyplinarnych.
- 416. Prace uprawniające do zdobycia stopnia akademickiego powinny być udostępniane *on-line* na miesiąc przed ich nadaniem.
- 417. Funkcje dydaktyka i egzaminatora powinny zostać oddzielone.
- 418. Egzaminy komisyjne stały się na wielu uczelniach farsą, kolejnym terminem zdawania danego przedmiotu u łagodniejszych wykładowców. Egzamin komisyjny powinien oznaczać ocenę nagrania z egzaminu ustnego albo powtórną ocenę pracy pisemnej przez niezależną od wykładowcy komisję.

7.5 ZABEZPIECZENIE SPOŁECZNE

7.5.1 Założenia

- 419. Celem państwa w obszarze zabezpieczenia społecznego jest ochronienie obywateli przed niezawinionym ubóstwem.
- 420. Państwo może gwarantować obywatelom co najwyżej zapewnienie minimum socjalnego. Obecnie tzw. minimum egzystencji w 4-osobowej rodzinie wynosi około 450 złotych netto na osobę. Tzw. minimum socjalne w 4-osobowej rodzinie wynosi około 850 złotych netto na osobę. Podobną wartość ma emerytura minimalna w KRUS i ZUS.
- 421. Przy równomiernej dystrybucji obecny poziom wydatków socjalnych (248 miliardów PLN) wystarczyłby na zapewnienie wszystkim niepracującym minimum socjalnego. Jeżeli część osób dysponuje znacznie mniejszymi kwotami to znaczy, że inne osoby otrzymują dużo wyższe przywileje socjalne.
- 422. Wszelkie przywileje socjalne należy docelowo zlikwidować.

423. Pomoc ubogim nie może być przerzucana na przedsiębiorstwa, spółdzielnie mieszkaniowe czy właścicieli lokali, wobec których osoby te zalegają z opłatami. Ubóstwo nie daje prawa do ograniczania prawa własności przypadkowej grupy ludzi.
424. System zabezpieczenia społecznego powinien mieć charakter powszechny. Należy przeprowadzić weryfikację zasadności przyznanych już świadczeń.
425. Renty (poza rentami rodzinnymi) i zasiłki nie przysługiwałyby w razie odmowy świadczenia pracy w miejscu wskazanym przez władze publiczne, o ile odmowa ta nie miałaby uzasadnienia w stanie zdrowia. Wprowadzenie obowiązku pracy na rzecz społeczeństwa celem otrzymania wsparcia od niego jest koniecznością.

7.5.2 System emerytalny

426. System emerytalny wymaga stanowczej reformy i ujednoczenia zasad przy jednoczesnej ochronie praw nabytych.
427. Należy skończyć z fikcją finansowania emerytur i rent ze składek świadczeniobiorców. Składki te już dawno zostały wydane. Obecne świadczenia pochodzą wyłącznie z budżetu i składek osób pracujących.
428. Wszystkie emerytury wypłacane przez państwo powinny pochodzić z ogółu podatków, tak jak dziś w przypadku emerytur mundurowych, sędziów i prokuratorów. Pozwoli to na zmniejszenie obciążeń pracy.
429. Z dniem otwarcia nowego systemu zaprzestano by odprowadzania i inwentaryzowania składek emerytalnych.
430. Nowy system objąłby wszystkie osoby, które w roku jego otwarcia osiągnęłyby wiek 18 lat.
431. Każda taka osoba mogłaby otrzymywać emeryturę, gdy znajdzie się w grupie 1/7 najstarszych mieszkańców kraju.
432. Przyznanie emerytury następowaloby automatycznie.

433. Emerytura wynosiłaby równowartość minimum socjalnego na osobę w 4-osobowej rodzinie (dziś 850 złotych netto). Emerytura byłaby równa dla wszystkich.
434. W związku z radykalną obniżką podatków i likwidacją składek każdy mógłby zacząć odkładać środki na emeryturę.
435. Osoby, które w roku otwarcia nowego systemu miałyby powyżej 18 lat, otrzymywałyby emeryturę z dwóch tytułów.
436. Pierwszym tytułem byłyby przepisy dotychczas obowiązujące, które uprawniały do otrzymywania emerytury na zróżnicowanych zasadach. Osoby te powinny otrzymać właśnie takie świadczenie, proporcjonalnie do tytułów ich otrzymywania uzyskanych przed wejściem w życie nowego systemu, np. odprowadzonych składek, dotychczas przepracowanych lat, dotychczas osiągniętych zarobków itp., w wieku dotychczas przewidzianym. Jej wysokość nie byłaby ograniczona niczym innym, jak dotychczasowymi przepisami.
437. Drugim tytułem byłaby część emerytury obywatelskiej, wypłacana na nowych zasadach, o ile emerytura z pierwszego tytułu byłaby niższa niż 850 złotych. W takim przypadku obywatel otrzymywałby dodatkowe 17 złotych za każdy rok różnicy między datą wejścia w życie nowego systemu a datą przejścia na emeryturę według nowych zasad, aż do osiągnięcia poziomu emerytury obywatelskiej z obu tytułów.
438. Środki w otwartych funduszach emerytalnych powinny stanowić własność członków funduszy, a nie ich zarządzających czy państwa.
439. Dalsze wpłaty na OFE powinny być dobrowolne.
440. Każdy ubezpieczony powinien móc wypłacić swoje środki albo przenieść je do innego funduszu, co wiązałoby się z koniecznością odprowadzenia podatku.
441. Każdy ubezpieczony powinien móc przenieść swoje środki do ZUS (obligacje i równowartość sprzedanych jednostek uczestnictwa), co dawałoby prawo do uzyskania adekwatnie wyższej emerytury z pierwszego tytułu, zwolnionej w tej części od podatku.

- 442. Kwoty przeniesione do ZUS powinny automatycznie obniżać konstytucyjny próg zadłużenia państwa.
- 443. ZUS i KRUS uległyby połączeniu z aparatem skarbowym.
- 444. Limity zarobkowania przez emerytów uległyby likwidacji.

7.5.3 System rentowy

- 445. System rentowy wymaga analogicznej zmiany jak system emerytalny – chroniłby prawa nabyte, docelowo jednak funkcjonowałby co do zasady jako renta socjalna.
- 446. Renta to świadczenie wypłacane w związku z faktyczną niezdolnością do pracy.
- 447. Renta mogłaby być krótkookresowa (chorobowa), czasowa albo stała, w zależności od charakteru niezdolności.
- 448. Wysokość renty nie przekraczałaby 850 złotych, chyba że z pierwszego tytułu jej wypłacania (na podstawie dotychczasowych przepisów i zasług) byłaby wyższa.
- 449. Wysokość renty zależałaby od stopnia niezdolności do pracy (np. 10%, 60% itp.), określanego na podstawie przepisów możliwie analogicznych do zasad udzielania świadczeń z tytułu wypadków przy pracy.
- 450. Jeżeli osoba pobierająca rentę potrzebowałaby stałej opieki dodatkowej osoby, przysługiwałby jej procentowo określony dodatek zależny od niezbędnego nakładu czasu takiej osoby, nie większy niż 850 złotych.
- 451. W wypadku śmierci rodzina zmarłego otrzymywałaby rentę rodzinną w wysokości 850 złotych do ukończenia 18 roku życia przez ostatnie z dzieci zmarłego.
- 452. Renty szkoleniowe uległyby likwidacji.
- 453. Renty wdowie uległyby likwidacji.
- 454. Renty socjalne zostałyby połączone z rentami z tytułu niezdolności do pracy.

- 455. Renty chorobowe uzupełniałyby kwotę, jakiej brakuje choremu do uzyskania średniego dochodu z pracy w ciągu ostatnich 6 miesięcy równego 850 PLN miesięcznie, ale w wysokości nie wyższej, niż wysokość jego wynagrodzenia za pracę.
- 456. Prawo do otrzymania renty chorobowej związanej z chorobą wynikającą z ciąży przysługiwałoby każdej pracującej wcześniej chorej matce.

7.5.4 Pozostałe

- 457. Zasiłki przysługiwałyby osobom, których dochód na członka rodziny spadłby poniżej minimum egzystencji, w wysokości uzupełniającej tę różnicę.
- 458. Zasiłki mogłyby mieć formę bonów na żywność.
- 459. Świadczenie z ubezpieczenia wypadkowego powinno mieć charakter odszkodowania. Poszkodowanemu przysługiwać powinno egzekwowane prawo do pełnych odszkodowań.
- 460. Zasiłki jednorazowe, w tym pogrzebowe, należy zlikwidować. Zasiłki pogrzebowe to de facto dotowanie zakładów pogrzebowych.
- 461. Należy dokonać przeglądu wszystkich pozostałych świadczeń pomocowych (np. dopłaty do biletów itp.) i je wyeliminować lub przyznawać na zasadach ogólnych.

7.6 ZDROWIE

7.6.1 Zasady

- 462. Celem działalności państwa w obszarze zdrowia powinno być zapobieganie epidemiom i – zgodnie z postanowieniami Konstytucji – „zapewnienie obywatelom, niezależnie od ich sytuacji materialnej, rów-

- nego dostępu do świadczeń opieki zdrowotnej finansowanej ze środków publicznych”.
463. Trzeba skończyć z fikcją darmowej służby zdrowia, która zapewnia wszystkim dostęp do dowolnego świadczenia, ale docelowo po kilku latach oczekiwania.
464. Niezależnie od proponowanego systemu finansowania tych świadczeń należy zmienić procedurę ich udzielania. Celem tej zmiany będzie oszczędzenie czasu pacjentów i lekarzy, a dzięki temu zmniejszenie kolejek.
465. Podstawowe wyzwanie stanowi stworzenie rynku usług medycznych, na którym pacjenci dysponują możliwie pełną informacją.
466. Obszar ochrony zdrowia powinien obejmować także kwestie opieki społecznej, związanej z chorobami.

7.6.2 Procedura rejestracji

467. Należy stworzyć ogólnopolską bazę procedur medycznych (przynajmniej tych finansowanych ze środków publicznych) z możliwością centralnej rejestracji przez telefon lub *on-line*.
468. Baza taka, z informacjami o wolnych terminach przyjęć, cenach, lokalizacji i ocenie lekarzy przez pacjentów pozwoli chorym na sprawne podjęcie decyzji o wyborze placówki leczniczej i ustalenie wysokości ewentualnej dopłaty.
469. Obecnie pierwsza wizyta u lekarza zamienia się albo we wróżenie i zgadywanie możliwych chorób (z powodu ograniczeń budżetowych), albo w wypisanie skierowań. W standardowej wizycie, nie wymagającej natychmiastowej ingerencji lekarza, powinno się już przy zapisie przeprowadzić wywiad z pacjentem i skierować go na badania wstępne (krwi, wymazy, ewentualne prześwietlenia itp.).
470. Wyniki badań wstępnych jeszcze przed wizytą u lekarza poddawano by analizie. Jeżeli, zdaniem analizującego, niezbędne byłoby poszerzenie ich spektrum, można by było przeprowadzić kolejne badania

bez konieczności ponownego wzywania pacjenta, a jeszcze przed jego wizytą u lekarza.

471. Jeżeli pierwsza wizyta u lekarza wymagałaby dalszych badań, standardem powinna być możliwość telefonicznego kontaktu z lekarzem po zapoznaniu się przez niego z wynikami.
472. Procedura taka zminimalizowałaby bezsensowne wizyty pacjentów po kilka razy w tym samym miejscu, narażające ich na kontakt z innymi chorymi, zredukowałaby zbędne koszty i przyspieszyłaby stawianie diagnozy.

7.6.3 Procedura sprzedaży leków

473. Wypisywanie recept w wersji elektronicznej, do której dostęp miałyby apteki, usprawni obieg danych.
474. W związku z istnieniem wielu lekarstw o podobnym efekcie działania lekarz powinien pisemnie uzasadnić wybór danego medykamentu zamiast jego odpowiednika, ewentualnie uzgodnić z pacjentem kryteria wyboru (np. cena, skuteczność, brak efektów ubocznych itp.).
475. Należy stworzyć ogólnopolską bazę oferowanych leków z ich cenami i dostępną lokalizacją.
476. Baza taka pozwoli choremu umówić się na odbiór leku w najdogodniejszym dla niego czasie i miejscu dla danej ceny.
477. Na paragonach powinny widnieć tylko kody usług medycznych tak, aby działania innych służb, np. skarbowych, nie naruszały tajemnicy medycznej.

7.6.4 Ocena jakości

478. Po każdej wizycie u lekarza pacjent otrzymywałby telefon (sms) z prośbą o ocenienie kilku jej kluczowych elementów. Oceny lekarzy na tle grupy byłyby jawne.

479. Po dwóch tygodniach od wizyty pacjent otrzymywałby telefon (sms) z prośbą o ocenienie skuteczności leczenia, występowanie efektów ubocznych leków itp. W razie chorób przewlekłych lista pytań podlegałaby odpowiedniej modyfikacji. Dzięki temu lekarze otrzymywaliby informacje zwrotne dotyczące trafności diagnozy, prawdopodobieństwach wystąpienia określonych schorzeń rzutującym na racjonalność kolejnych badań, skuteczności leczenia (dziś niewiele osób to obchodzi!) oraz olbrzymią bazę danych na temat efektów stosowania leków w najróżniejszych ich konfiguracjach.
480. Każdy pacjent dysponowałby dostępem do wersji elektronicznej swojej karty. Wypełnialiby ją lekarze umieszczając zgłoszone objawy, wyniki badań, diagnozę, przepisane leki. W karcie odnotowywano by też terminy realizacji i ceny zrealizowanych usług. Pozwoliłoby to kolejnym lekarzom na dostęp do potrzebnych danych bez polegania na pamięci pacjentów. Zmiany te doprowadzą do urealnienia i zwiększenia odpowiedzialności lekarzy za jakość ich pracy.
481. Jeżeli po wizycie u lekarza konieczna okazałaby się wizyta u innego specjalisty, można by się do niego zapisać – za pośrednictwem centralnego systemu – od razu.

7.6.5 Finansowanie

482. Pulę środków na świadczenia zdrowotne należy powiększyć o większą część dotychczasowych nakładów na świadczenia chorobowe.
483. Za każdą usługę medyczną obywatel płaciłby kartą medyczną, działającą analogicznie do karty kredytowej.
484. Kartę medyczną zasilaloby przelewami państwo, prywatni ubezpieczyciele i pacjent.
485. Sejm uchwalałby listę usług medycznych i leków refundowanych przez państwo.
486. Każda usługa medyczna byłaby na co miesiąc wyceniana przez państwo (cena urzędowa).

487. Cena urzędowa w danym okresie stanowiłaby iloczyn ceny bazowej z poprzedniego okresu i stopnia dofinansowania przez państwo.
488. Cena bazowa danej usługi byłaby równa średniej cenie z drugiego decyla najniższych cen tej usługi w skali kraju. Pod uwagę brano by jedynie usługi z pozytywnymi oceny pacjentów. Cena bazowa opierałaby się zatem na cenie rynkowej.
489. Stopień dofinansowania przez państwo byłby ilorazem łącznej kwoty planowanych wydatków państwowych na usługi medyczne i łącznej wartości udzielonych usług w cenach bazowych.
490. Cena urzędowa nie mogłaby być wyższa od ceny bazowej.

7.6.6 Ubezpieczenia prywatne

491. Wyodrębniona składka na ubezpieczenie zdrowotne zostanie zniesiona. Świadczenia zdrowotne będzie finansować budżet państwa.
492. Każdy obywatel mógłby zrezygnować z ubezpieczenia państwowego i przenieść przypadającą na niego kwotę do prywatnego ubezpieczyciela.
493. Kwota ta zależałaby od wieku obywatela i związanego z tym ryzyka konieczności korzystania ze świadczeń opieki zdrowotnej (kapitacja).

7.6.7 Świadczeniodawcy

494. Państwo powinno stworzyć system wykorzystywania wszystkich placówek medycznych w wypadkach nadzwyczajnych.
495. Państwo odpowiadałoby za finansowanie i organizację ratownictwa medycznego.
496. Placówki medyczne należy sprywatyzować. Utrzymywanie publicznych szpitali, w których pracują osoby zatrudnione też w prywatnych jednostkach, skutkuje marnotrawstwem.
497. Roztropna deregulacja zawodów medycznych pozwoli na zwiększenie dostępności do usług.

7.6.8 Pozostałe

498. Należy znieść ustawę o przeciwdziałaniu alkoholizmowi i wychowaniu w trzeźwości.
499. Należy znieść zakaz reklamy aptek.
500. Struktury NFZ zostaną włączone do ministerstwa.

ROZDZIAŁ 8. POLITYKA GOSPODARCZA

8.1 ZAŁOŻENIA

501. Celem polityki gospodarczej państwa jest tworzenie warunków do osiągnięcia przez społeczeństwo korzyści skali z posiadanych zasobów, w tym z czasu. Celem polityki gospodarczej państwa nie jest bezpośrednia produkcja.
502. Poziom regulacji w Polsce nie powinien przekraczać poziomu wymaganego przez Unię Europejską. Wejście w życie regulacji szkodliwych dla polskich przedsiębiorców należy opóźniać lub wręcz godzić się na spór prawny z UE (zasada „UE minus 1”).
503. Poszczególne gałęzie gospodarki powinny być równo traktowane. Każda preferencja wobec jednych przedsiębiorstw odbywa się kosztem pozostałych. W szczególności nie należy wspierać eksportu zamiast importu i na odwrót.
504. Mali przedsiębiorcy powinni móc korzystać w relacjach z dużymi przedsiębiorcami z takiej ochrony, jak konsumenci.
505. W małych przedsiębiorstwach Kodeks pracy powinien być stosowany pomocniczo.
506. Specjalne Strefy Ekonomiczne należy zlikwidować.
507. Obowiązki sprawozdawcze przedsiębiorców powinny zostać zminimalizowane, zgodnie z zasadą „UE minus 1”.
508. Polska powinna przeciwdziałać jednolitemu patentowi europejskiemu.
509. Należy kontynuować dalszą deregulację zawodów, zainicjowaną przez republikańców.

8.2 ROLNICTWO I LEŚNICTWO

510. Polska będzie dążyć do zmniejszenia dopłat z UE do zachodnioeuropejskiego rolnictwa do poziomu polskiego.
511. Szczególną uwagę należy przywiązywać do produkcji wysokiej jakości.
512. Każdy produkt spożywczy powinien mieć udostępniany (choćby on-line) szczegółowy skład i informację o standardzie wytwarzania.
513. Agencje rolne powinny zostać zlikwidowane, poza Agencją Restrukturyzacji i Modernizacji obsługującą dotacje unijne.
514. Ziemia rolna powinna podlegać normalnemu obrotowi.
515. Należy wspierać zalesianie gruntów niskiej jakości, zwłaszcza lasami mieszanymi i liściastymi.
516. Konieczność uzyskiwania pozwoleń na wycinkę drzew na terenach prywatnych stałaby się zbędna.
517. Szczególny nacisk należy położyć na odbudowę sieci melioracyjnej kraju i zbiorników retencyjnych.

8.3 INFRASTRUKTURA TRANSPORTOWA

518. Korytarze transportowe na osi północ-południe (zarówno drogowe, kolejowe jak i żeglugi śródlądowej), umożliwiające rozwój portów morskich w Szczecinie-Świnoujściu, Gdańsku, Gdyni i Elblągu, powinny być priorytetem polityki transportowej państwa.
519. Podstawę komunikacji między największymi ośrodkami powinna spełniać sieć kolei dużych prędkości. Należy nią połączyć Gdynię z Warszawą, Krakowem i Katowicami ($v_{\max}=250\text{km/h}$) oraz Warszawę z Łodzią, Poznaniem i Wrocławiem ($v_{\max}=300\text{km/h}$).

520. W dłuższej perspektywie konieczna stanie się rozbudowa szybkich połączeń międzynarodowych.
521. Zintegrowany zarząd nad infrastrukturą kolejową (linie kolejowe, elementy infrastruktury krytycznej i dworce w kluczowych węzłach przesiadkowych) powinien przejść Skarb Państwa.
522. Państwo powinno gwarantować utrzymanie infrastruktury kolejowej.
523. Rynek komercyjnych kolejowych przewozów pasażerskich należy otworzyć.
524. Urząd Transportu Kolejowego pełnić będzie rolę skutecznego regulatora rynku.
525. Dofinansowanie przewozów, zwłaszcza kolejowych, należy zastąpić finansowaniem infrastruktury.
526. Spółki z Grupy PKP i pozostały majątek PKP (nieruchomości niezabudowane, dworce i otaczające je tereny komercyjne) zostaną sprywatyzowane. W konsekwencji Grupa PKP ulegnie rozwiązaniu.
527. Należy zdemonopolizować rynek przewozów regionalnych poprzez podział spółki Przewozy Regionalne i stworzenie warunków do długofalowego rozwoju przewoźników realizujących kontrakty na poziomie aglomeracji lub województwa (zawieranie umów wieloletnich na przewozy pasażerskie).
528. Przewozy regionalne powinny być uzupełnieniem podstawowej sieci kolei dużych prędkości.
529. Należy zapewnić zintegrowaną taryfę biletową na poziomie kraju.
530. Trzeba dokończyć proces budowy podstawowej sieci dróg ekspresowych i autostrad oraz opracować jak najbardziej efektywny ekonomicznie model utrzymania infrastruktury drogowej z wykorzystaniem kapitału prywatnego.
531. Opłaty za autostrady powinny być ujednoczone, zintegrowane w ramach elektronicznego systemu poboru opłat i przysługiwać jedynie państwu.

- 532. Należy dokończyć proces prywatyzacji firm świadczących usługi zbiorowego transportu samochodowego i zapewnić warunki dla rozwoju rynku.
- 533. Rozwój rynku lotniczego powinien zakładać docelowo budowę Centralnego Portu Lotniczego zlokalizowanego między Warszawą i Łodzią. Regionalne porty lotnicze powinny spełniać rolę uzupełniającą, zapewniającą sprawną komunikację międzynarodową.

8.4 PRAWO TRANSPORTOWE I DROGOWE

- 534. Należy znieść obowiązek jazdy na światłach w dzień.
- 535. Przejście na czerwonym świetle powinno być dozwolone na ryzyko przechodzącego
- 536. Egzamin na prawo jazdy powinien być możliwy bez konieczności zdawania kursu. W miejsce obecnych obowiązkowych kursów teoretycznych na prawo jazdy należałoby wprowadzić jeden fakultatywny kurs internetowy.
- 537. Licencje i zezwolenia na działalność transportową należy wydawać dużo szybciej, za symboliczną opłatą.
- 538. Rejestracja samochodów powinna następować jednorazowo, nieregionalnie.
- 539. Każdy miałby dostęp do elektronicznego rejestru pojazdów. W rejestrze wpisywano by nabycia, wypadki, interwencje i remonty samochodu.
- 540. Montaż instalacji gazowej w samochodzie zgłaszałyby zakłady, a nie właściciele.

8.5 ENERGETYKA

541. Należy chronić złoża węgla przed zablokowaniem dostępu do nich. Kopalnie węgla brunatnego w niemieckiej części Łużyc przeżywają rozkwit.
542. Kluczowym zadaniem dla państwa jest odejście od pakietu energetyczno-klimatycznego w obecnie obowiązującym zakresie lub też pokrywanie kosztów jego funkcjonowania ze środków unijnych.
543. Energia odnawialna powinna być uzyskiwana z hydroelektrowni i biomasy.
544. Nieruchomości powinny mieć certyfikaty energetyczne (A, B, C itp.), wymagane przy sprzedaży nieruchomości.
545. Budowa gazociągu „Nabucco” zasługuje na wsparcie.
546. Budowa terminalu LNG i rozwój wydobycia gazu łupkowego pozwolą na liberalizację rynku gazu.
547. Należy przygotować wzorowany na norweskim system zarządzania wydobyciem gazu łupkowego.
548. Należy w praktyce zagwarantować dostęp na zasadach rynkowych do infrastruktury przesyłowej na rynku energetycznym.
549. Obciążenia fiskalne energii powinny być na najniższym, dopuszczalnym przez UE poziomie.
550. Sprzedaż polskich koncernów energetycznych na rzecz obcych państw nie jest zgodna z polską racją stanu.
551. Polska infrastruktura energetyczna powinna być połączona z infrastrukturą innych państw członkowskich UE.
552. Dotacje do górnictwa powinny zostać zlikwidowane, a kopalnie sprywatyzowane.
553. Powszechny podatek od kopalin pozwoli na uwzględnienie interesów społeczeństwa w gospodarowaniu zasobami naturalnymi kraju.

8.6 BUDOWNICTWO

554. Celem działalności państwa w obszarze budownictwa jest tworzenie warunków do osiągnięcia korzyści skali przez inwestorów oraz troska o stan zagospodarowania przestrzeni, z której korzystają wszyscy obywatele.
555. Wszystkie regulacje dotyczące procesu inwestycyjnego należy skodyfikować w oparciu o przygotowywany Kodeks urbanistyczno-budowlany.
556. Proces inwestycyjny powinien być traktowany całościowo, nie fragmentarycznie.
557. Obywatele mają prawo żądać od władz przygotowania planów zagospodarowania przestrzennego, które docelowo wiązać się będą z gwarancją dostępu do infrastruktury w określonym czasie.
558. Należy poszerzyć zakres inwestycji realizowanych po zgłoszeniu na podstawie dokumentacji przygotowanej przez uprawnione osoby.
559. Organy administracji powinny badać jedynie część urbanistyczno-architektoniczną projektu budowlanego, w szczególności w zakresie zgodności z planem zagospodarowania przestrzennego, a za kwestie techniczno-budowlane odpowiadałby projektant.
560. Kontrolę prewencyjną powinna zastępować kontrola następcza.
561. Należy stworzyć powszechnie dostępny elektroniczny rejestr budowlany, zawierający informacje z zakresu planowania i zagospodarowania przestrzennego, procesów inwestycyjnych i działań nadzorczych.
562. Obywatele powinni mieć realny udział w procesie planowania lokalnego.
563. Inwestycje celu publicznego powinno wyróżniać ich przeznaczenie, określane w ustawach, a nie forma własności.
564. Należy doprowadzić do zintegrowania i umieszczenia w Internecie baz dotyczących nieruchomości (dokumentów geodezyjnych, architektonicznych, ksiąg wieczystych itp.).

- 565. Uregulowanie statusu wszystkich gruntów w Polsce i możliwość odro-
lnienia gruntów rolnych V i VI klasy pozwoli na zwiększenie podaży
gruntów budowlanych.
- 566. Ustawa o ochronie lokatorów w żadnym przypadku nie może obciąż-
ać właściciela kosztem utrzymywania osób nie wywiązujących się
z umowy.
- 567. Użytkownicy działek powinni stać się ich właścicielami.
- 568. Nieruchomości powinny mieć certyfikaty energetyczne (A, B, C itp.),
wymagane przy sprzedaży nieruchomości.

8.7 INSTYTUCJE FINANSOWE

- 569. Należy przeciwstawiać się euronadzorowi bankowemu.
- 570. Należy uregulować kwestię odwróconej hipoteki.
- 571. Pożyczki indywidualne i bankowe powinny podlegać analogicznym ry-
gorom podatkowym.
- 572. Bankowy tytuł egzekucyjny zostanie zniesiony.
- 573. Tworzenie i likwidacja jednoosobowej działalności gospodarczej bę-
dzie możliwa także w bankach.
- 574. Opłaty za przelewy bankowe w ramach UE nie mogą być różnicowa-
ne.

PODSUMOWANIE

Przedłożone tezy proponują dość stanowcze zmiany w kraju. Przede wszystkim deregulują politykę, sądownictwo, administrację, edukację, służbę zdrowia i świat nauki. Wprowadzają mechanizmy oceny usług finansowanych ze środków publicznych. Gwarantują obniżkę podatków nakładanych na pracę i dla małych przedsiębiorców. Wspierają – poprzez system zasiłków macierzyńskich i bonów – rodzicielstwo. Jasno precyzują, że renty i zasiłki należą się, o ile dana osoba, w miarę swoich możliwości, wykonywać będzie pracę społecznie użyteczną, gorzej płatną niż na rynku, gdyż dostarczaną przez państwo. Przewidują uproszczenie procedur obciążających przedsiębiorców. Scalają system zarządzania bezpieczeństwem kraju i pozwalają na spokojny jego rozwój w dobrych relacjach z wszystkimi sąsiadami.

Tezy te z pewnością wywołają opór grup zagrożonych utratą dotychczasowych przywilejów. Trzeba jednak wybrać – czy liczy się bardziej ich dobro, czy całego społeczeństwa. I umieć wprost to powiedzieć.

